MAHALLA

O'ZBEKISTON OQSOQOLLAR KENGASHI "MAHALLA"

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши, «МАҲАЛЛА» жамғармасининг нашри

№ 44-45 (271-272) 2001 йил 7 ноябр, чоршанба Газета 1996 йил январ ойидан чиқа бошлаган Сотувда эркин нархда

Долзарб мавзу

ИЖТИМОИЙ МУҲОФАЗА: у қандай амалга оширилгани маъқул?

** Жойларда ижтимоий ҳимоя қандай уюштирилмоқда?*

** Бу шарафли ва масъулиятли ишончни маҳалла оқсоқоллари, меҳнат идораларининг вакиллари, махсус комиссиялар қандай оқлашяпти?*

** Ушбу савобли фаолиятни такомиллаштириш ва кучайтириш юзасидан сизнинг таклиф-мулоҳазаларингиз?*

Ўзбекистон Оқсоқоллар Кенгаши, «Маҳалла» хайрия жамғармаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги қўшма маслаҳат- кенгаши йиғилишида ана шу масалалар яна кун тартибига қўйилди.

Ўзбекистон Оқсоқоллар Кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси бошқаруви раиси Шуҳрат Жалилов ҳамда Ўзбекистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири Оқил Обидов ҳамда ҳар икки муассаса етакчи ходимлари иштирокида ўтган кам таъминланган, ёрдамга муҳтож аҳоли табақаларини мақсадли равишда қўллаб-қувватлашни кенгайтиришга қаратилган Кенгашга йиғилган Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти маҳалла оқсоқоллари, «Маҳалла» жамғармаси туман бўлинмалари вакиллари Президентимизнинг аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишга қаратилган Фармонларида кўрсатилган вазифаларни адолат ва изчиллик билан адо этиш, бу соҳада мунтазам олиб борилаётган инсонпарварлик сиёсатини маҳаллада яшовчи ёшу қари, ҳар бир фуқаро онгига етказишдан иборат эканлигини таъкидладилар.

Жамғарма ҳам, вазирлик ҳам бу борадаги ўз фаолиятини пухта тузиб чиқилган режаларига мувофиқ амалга ошириб келмоқда. Бюджетдаги ва бюджетдан ташқари жамғармалар ҳисобидан бериладиган моддий ёрдамлар орқали аҳоли нинг кам таъминланган қатлами муҳофазаси таъминланиб келинмоқда.

(Давоми 2-бетда)

Бугун «Mahalla»да нима гап?

«Mahalla»да яп-янги хабар

«ЧИНОЗ ТЎҚИМАЧИ», ХОРИЖГА ЙЎЛ МУБОРАК!

«Чиноз тўқимачи» деб ном олган «Ўзбек-турк-япон» масъулияти чекланган шаклидаги қўшма корхонаси Мустақиллигимизнинг10 йиллиги тантаналари куни Чиноз туман аҳолисига муносиб туҳфа сифатида ўз фаолиятини бошлаган эди.

Нега аҳолига муносиб «туҳфа» дейилишининг эса маъноси аниқ. Шу ҳудуддаги маҳаллаларда истиқомат қилувчи 600 га яқин аҳоли иш билан, иш бўлганда ҳам яхшигина даромадли иш билан таъминланди.

- Таъсисчиларимиз: «Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси, Туркиянинг «Бурсел», Япониянинг «Мицубиси» компаниялари бўлиб, улар кўмагида корхонамиз белгиланган муддатдан олти ой аввал ишга тушди,- дейди қўшма корхона директори Анвар Бўриев.

Корхона ишга тушганидан икки ой ўтмасданоқ унинг маҳсулотларига хорижий харидорлар пайдо бўлди. Ҳозир Германия билан шартнома имзоланди. Италия корхоналари билан мунозаралар бошланди. Кеча эса корхонада ишлаб чиқарилган 300 тонна ип калава сифати жиҳатидан Европа талабига мос бўлганлиги сабабли хорижлик харидорлар томонидан сотиб олиниб, йўлга кузатилди, корхона илк бор ўз сифатли маҳсулотини экспорт қилди.

Мухбиримиз

ШУ СОННИНГ

2-саҳифасида:

- ***Таъминотчи вазифасини уддаламоқда, лекин... «хусусийлар» ҳам ўз фойдасига «эплашаяпти»***
- ***Хумор опа маҳаллани бошқариб кўксига медал тақди.***
- ***Муаммонинг ечими мунозарага айланиб кетди.***

3-саҳифасида:

- ***Борини ошириб, йўғини яшириб ўрганганмиз. Аммо бундан ҳар доим ҳам ижобий хулоса ясайвериш керакми?***
- ***Маҳалла - жаҳон тажрибасида: Муниципал маҳаллага ўхшайди, аммо...***
- ***Юсуфбойнинг бойлиги отасидан қолган эди, унинг ҳотамтойлиги эса, ўзининг хислати.***

4-саҳифасида:

- ***Чаённинг заҳрига чидаш ҳам мардлик(ми)?***
- ***Қўшнини «тузукроқ» таниб қўйган маъқул. Ўшанда лаққа тушмайсиз.***
- ***Би-ир бош қотиринг-чи!***

Посбон фаолияти

ТИНЧ ҲАЁТ УЧУН ҲАР БИРИМИЗ МАСЪУЛМИЗ

ЮРТ ТИНЧ БЎЛСА, СУСАМ ҲАМ ТИНЧ

** Маҳалла посбони - маҳаллада, чегара посбони — чегарада ҳушёр.*

** Соғлом ака чегарачиларга от ҳадя қилди.*

Сусам қишлоқ фуқаролар йиғинимизга қарашли 14 маҳалланинг ҳеч бири йўқки, унда маҳалла посбони фаолиятига алоҳида эътибор қаратилмаган бўлса. Ҳар бир маҳаллада посбонлар сардори ўз ишини пухта биладиганлардан. Шунингдек, қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида чегара посбонлари ҳам ўз масъулиятини ҳис қиладилар. Бизда бошқача бўлиши мумкин ҳам эмас. Негаки биз қўшни мамлакатлар билан чегара ҳудудида яшаймиз. Бу ўринда бизнинг маҳалла посбонлари ва чегара посбонларимиз нафақат 13 минг аҳолиси бўлган қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудуди аҳолисини, балки бутун мамлакатимиз тинчлигига дахлдор масъулиятни ўз зиммаларига юклатилганлигини чин қалбдан ҳис этадилар.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, биз чегара ҳудудида яшасак-да, ҳеч бир фуқарода бундан зиғирча бўлса-да хавотир йўқ. Ҳеч ким ўз меҳнат фаолиятидан, тинч-тотув ҳаёт тарзидан, тўй-маракаю, байрам тантаналаридан чалғимай ҳаёт кечиришмоқда. Бунга аввало маҳалла посбонларимиз туну кун маҳаллада айланиб юриши, Ватанимиз ҳудуди қалқонлари - чегарачиларимизнинг ўз ўрнида ҳушёрлиги сабаб бўлса, иккинчидан маҳаллаларимиз аҳолиси уюшган ҳолда уларга кўмак бераётганлигидир. Масалан, ўз хоҳиш-иродаси, қалб даъвати билан чегара посбонлигига чоғланган 30 нафар фуқароларимиз чегарачилар билан ёнма-ён. Уларнинг бу ҳудудларни яхши билиши, одамларни таниши чегара тинчлиги учун айниқса асқотмоқда.

Собир Раҳимов номли ширкат хўжалигимиз раҳбари Соғлом ака Балашовнинг бу ишдаги кўмаги чегарачиларимиз ва посбонларимиз кўнглини янада кўтарди. Хўжалик раҳбари чегарачи ва посбонларни доимо моддий ва маънавий қўллаб-қувватлайди. Уларга озиқ-овқат, техника ва ҳатто чегарачи учун энг зарур бўлган чопқир ва соғлом отлар ҳадя қилиш унинг ҳамда шу ҳудуд аҳолисининг ватанпарварлик туйғулари олий намунасидир.

Шундай қилиб, Сусам қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудуди тинчлиги бу Ватанимиз тинчлиги тимсоли эканлигини ҳар бир фуқаромиз ёддан чиқармай, тинч-фаровон ҳаёт кечираётган экан, бунда маҳалла ва чегара посбонларимизнинг улкан ҳиссаси бор.

Шуҳрат ШАМСИЕВ,
Тошкент вилояти Оҳангарон тумани Сусам қишлоқ фуқаролар йиғини раиси.

Қишлоғимиз Шўрчи туманидаги йирик аҳоли масканларидан бири бўлиб, аҳолиси ўн олти минг эллик олти кишидан иборат. Ёруғлик, Совуртепа, Ҳурлик, 8март, Ойнакўл, Қораариқ номли маҳаллаларимиз бор.

НОМИНИ ОҚЛАЁТГАН ПОСБОНЛАР

Қувонарлиси шундаки, қишлоқларимиз тинч. Халқимиз осойишта ҳаёт кечирмоқда. Маҳаллаларимизда ёшу-қари ҳушёр. Атрофга сергак назар билан қарашади. Айниқса, маҳалла посбонлари тиним билишмаяпти. Ҳар бир маҳаллада сардорлардан ташқари, 35-40 нафар йигитлар жамоатчилик асосида посбонлик қилмоқдалар. Посбон ҳамда ички ишлар бўлими ходимлари билан бирга жамоат тартибини сақламоқдалар, қонун бузилишининг олдини олмоқдалар. Маҳаллаларда ташкил этилган таянч пунктларида навбатчилик қилмоқдалар. Одамларнинг айниқса, меҳмонларнинг ҳар бир хатти-ҳаракати улар эътиборидан четда қолмаяпти.

Масалан, Ҳурлик маҳалласида Чори Кўзиев посбон бўлиб ишлайди. У вазифасига масъулият билан ёндошади. Хонадонларда, жамоат жойларида, дала ва фермаларда тез-тез бўлиб туради. Ўтган йили маҳалла фуқароси Ҳасан бобо Қаршиевнинг бир бош қорамоли йўқолди. Бу воқеадан огоҳ бўлган Чори Кўзиев ўғрининг изига тушди. Ўша кундаёқ қорамол топилди. Ўғриликка қўл урган Олим Ҳайитовнинг жиноий ҳаракатига нуқта қўйилди.

Биргина бу эмас, Чори Кўзиев деҳқонларга ҳам мададкор. Фуқароларнинг шахсий чорва моллари пахта ва ғаллани пайхон қилганлигини аниқлаб келтирилган зиённи қорамол эгаларининг зиммасидан ундириб олишига унинг саъй-ҳаракатлари билан эришилди. Совуртепа маҳалласининг посбони Зулфиқор Раҳимов, 8-март маҳалласи посбони Чоршанби Сафаровлар ҳам одамлар эътиборини қозонган ҳушёр посбонлардан. Улар куну тун халқ орасида. Тинч ҳаёт йўлида тунларни бедор ўтказмоқдалар. Шундай жонкуяр халқ посбонлари доим бор бўлсин.

Т.РАҲИМОВ,
Сурхондарё вилояти Шўрчи туманидаги Шўрчи қишлоқ фуқаролари йиғини раиси.

Обуна - 2002: Муносабат

ГАЗЕТА ЎҚИШЛИ БЎЛСА...

Жонажон ҳур Ўзбекистоннинг кундан кунга чирой очиб, гуллаб яшнаётганлигидан қарийб йигирма беш миллионли халқни хабардор қилишдек юксак масъулиятли вазифа матбуот ва оммавий ахборот воситалари зиммасида.

Ҳеч иккиланмай айтиш мумкинки, радио, телевидение, газеталар мустақил юрт, халқимиз олдидаги шарафли бурчларини адо этяптилар. Улар орасида Ўзбекистон Оқсоқоллар Кенгаши, «Маҳалла» хайрия жамғармасининг нашри бўлган «Mahalla» газетасига қизиқиш ҳам туман аҳолиси ўртасида йилдан йилга ортиб бормоқда.

Шу ўринда фикримизнинг исботи учун бир ҳолатга мурожаат қилай. Обуна мавсуми давом этаётганлиги муносабати билан сўровнома ўтказдик. Қишлоқ ва маҳалла фуқаролари йиғинлари, ташкилот, корхона, муассасалар, фермерлар ҳамда ширкат хўжаликлари меҳнаткашлари орасида «2002 йилда Сиз қайси нашрга обуна бўлишни истайсиз?», «Марказий газеталардан қайси бири ўқишли, мазмундор, қизиқарли материалларга бой қилиб чиқариляпти?» деган саволлар билан мурожаат қилдик.

Саволларимиз газетхонлар эътиборидан четда қолмади. Олинган юзлаб жавоб хатларида «Халқ сўзи», «Ўзбекистон овози», «Даракчи», «Ҳуррият» каби нуфузли вақтли матбуот нашрлари қатори, «Mahalla» газетаси ҳам тилга олинган. «Биз «Mahalla»ни ўқишни истаймиз», деган фикр алоҳида билдирилган.

Газета муаллифлари ҳам турли касб эгалари. Улар орасида оқсоқолларнинг кўплиги диққатга сазовор. Туман ҳокимлари ҳам қурилиш, ободончилик, кишиларни ижтимоий муҳофаза қилиш, оилаларнинг тинчлиги, тотувлиги ва демократик ўзгаришлар жараёнида қишлоқ ҳамда маҳалла фуқаролари йиғинларида амалга оширилаётган ибратли ишлар тўғрисида ўзларининг қимматли фикр-мулоҳазалари билан, ўрни келса ҳисоботлари билан чиқмоқдалар, таклифларини ўртага ташламоқдалар.

Менинг ҳам асли касбим адабиётшунос, филолог. «Mahalla»ни ҳам вазифам нуқтаи назари билан, ҳам ўқувчи сифатида сонма-сон ўқиб бораман. Унинг саҳифаларида чоп этиладиган мақолалардан қониқиш ҳосил қиламан. Айниқса Ўзбекистон Оқсоқоллар Кенгаши раҳбар ва мутахассислари, маҳалла мутасаддиларининг ўзини-ўзи бошқариш органлари ҳаётига оид, Фозил қори Собиров, профессор Абдуқодир Ҳайитметов ва бошқа ўнлаб газета муаллифларининг тарихий ҳамда тарбиявий мавзудаги мақолалари менда жуда катта таассурот қолдирмоқда.

Очиғи, газета ўқишли бўлса, унга обуна қилиш ҳам қийин кечмайди. Туманда 56 та маҳалла, 8 қишлоқ фуқаролари йиғини фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг барчаси «Mahalla»га обуна бўлишни ният қилишди. Аммо бу чегара эмас. Чунки туманда газетанинг бошқа соҳа кишилари, аҳоли ўртасида ўқувчилари кўп.

Жума ЧОРШАНБИЕВ,
Қумқўрғон тумани Ҳокими ўринбосари.

ПОЙКЕНТНИНГ ҚАЙТИШИ

Дунё харитасидан Пойкент деган шаҳарнинг ўчиб кетганига 800 йил бўляпти.

Ҳозир Қоракўл тумани «Тошкент» ширкат хўжалигининг чўлга туташиб кетган ҳудудларида унинг харобаларинигина кўриш мумкин. Пойкент ўрта асрнинг гуллаб- яшнаган шаҳарларидан бири эди. 20 гектар майдонни эгаллаган бу қалъа-шаҳарда кўплаб карвонсаройлар бўлган. Шаҳар аҳолиси савдогарлик билан шуғулланиб, темирчию косиблар, зардўз ва заргарлар ясаган буюмларини Мағрибу Машриққа сотган.

Қадимги китобларда ёзилишича, Пойкент «Буюк ипак йўли»да жойлашгани боис, шаҳар бозорларида араб, хитой, ҳинд, форс, афғон, фаранг, олмон савдогарларини тез-тез учратиш мумкин бўлган. Муҳаммад Наршахий ўзининг «Бухоро тарихи» китобида қайд этишича, агар бирор бухоролик Бағдодга борса ва ундан сен қаерликсан, деб сўрасалар, «Пойкентданман» деб жавоб берган экан - шаҳар шу даражада машҳур бўлган.

IX-X асрларда Зарафшон дарёсининг суви кескин камайиб кетгач, Пойкент таназзулга юз тутади. Шаҳар аҳли канал қазиб, сув келтиришга ҳаракат қилади. Аммо меҳнати зое кетади. Сув келтириш имкони бўлмагач, пойкентликлар бошқа жойларга кўчиб кетишга мажбур бўлади. Шу тариқа Суғдиёнанинг тўнғич шаҳарларидан бири - Пойкентни қум бўронлари ўз бағрига олади.

Мана, 20 йилдирки, Ўзбекистон Фанлар академиясинингАрхеология илмий-тадқиқот институти олимлари Санкт-Петербургдаги Эрмитаж музейи илмий ходимлари билан ҳамкорликда бу ерда археологик қазишма ишларини олиб бормоқда. Топилаётган ноёб буюмлар, шубҳасиз, қадимий аждодларимиз ҳаёт тарзи, касб-кори, шаҳарсозлиги ҳақида янги-янги маълумотларни бермоқда.

(Давоми 4-бетда)

Обуна бўлиш учун ҳеч қачон ҳали эрта ёки кеч деб ўйламанг.

MAHALLA

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00123-рақам билан рўйхатга олинган.

Нашр кўрсаткичи: 148

Ҳомий: «Матбуот тарқатувчи» ҳиссадорлик жамияти

Таҳририят манзили: Тошкент, Буюк Турон кўчаси,41-уй

Телефонлар: Хатлар бўлими: 136-53-75, масъул котиб: 136-53-75 ижодий бўлимлар — 136-53-82,

Қабулхона — 136-53-93. Тел/Факс: — 133-44-25.

Мақола ва хабарлар мазмуни, факт ва рақамлар учун муаллифлар масъулдирлар.

E-mail:mahalla@gazeta.silk.org

ИЖТИМОИЙ МУҲОФАЗА: У ҚАНДАЙ АМАЛГА ОШИРИЛГАНИ МАЪҚУЛ?

(Боши 1-бетда)

Бу билан маҳалла фуқаролар йиғинлари аҳолининг ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишнинг мақсадли ва аниқ йўналтирилган тарздаги давлат дастурини ҳаётга тадбиқ этишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар. Маҳалла фуқаролар йиғинларининг саъй-ҳаракатлари инсоннинг ҳаёти ва фаолияти учун энг мақбул шарт-шароитларни яратиб беришга йўналтирилмоқда. Ҳозирги иқтисодий янгиланишлар шароитида ёрдамга муҳтож, боқувчисини йўқотган ночор кўп болали оилалар, якка-ёлғиз, қаровчиси бўлмаган кексалар, етим-есир, ногирон, касалманд одамлар ёки бирон бир табиий офат, бахтсиз ҳодисага учраб мушкул аҳволга тушиб қолган фуқароларга мунтазам моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиб келинмоқда. Чунки маҳаллалар орқали ёрдам кўрсатишда адолат тамойили бузилмайди. Шу ўринда эътироф этиш керакки, бу эзгу амал, халқимиз ўртасида маҳалланинг қадр-қимматини оширишга хизмат қилмоқда.

Маҳаллалар орқали кам таъминланган ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларга ёрдам кўрсатишнинг мустақиллик йилларидаги тажрибасидан маълумки, ижтимоий-иқтисодий муносабатлар ўзгармоқда, бозор муносабатлари тобора чуқурлашиб, аҳоли фаровонлиги ортиб бормоқда. Шу билан бирга бу масаланинг муваффақиятини янада ошириш, самарали бўлишини таъминлаш учун ҳаётнинг ўзи мавжуд меъёрий ҳужжатларни тўлдиришни, қўшимчалар ва ўзгаришлар киритишни, янгича ёндашувларни тақозо этмоқда.

Кенгаш қатнашчилари энг аввало, пенсияларнинг ойлик маошларнинг мунтазам равишда индексация қилиш ҳисобига аҳолининг пул даромади даражаси пасайиб кетишининг олди олиниши йўлга қўйилгани каби **маҳаллалар орқали кам таъминланган, аҳолиниг ижтимоий ҳимояга муҳтож қисмини манзилли қўллаб-қувватлаш учун ажратиладиган маблағларни ҳам ўз вақтида ошириб боришни** қўллаб қувватладилар.

Шунингдек, бу борада янгича ёндашувлар муҳимлигини уқдирдилар.

Жумладан кўрилаётган масаланинг асл моҳиятига тегишлича баҳо беришда ошкоралик катта аҳамиятга эга эканлигини, ошкораликни амалга ошириш тизимини эса қуйидаги сабабларга кўра ислоҳ қилиш мақсадга мувофиқлигини таклиф этдилар. Амалдаги меъёрий ҳужжатларда муҳтож оилага ёрдам белгилашда керакли ҳужжатларни расмийлаштириш, аризачиларнинг мурожаатномасини комиссия далолатномаси асосида фуқаролар ёки уларнинг вакиллари йиғинида кўриб чиқиш, қабул қилинган қарорларни ошкора муҳокама этиб ҳал этиш белгилаб қўйилган. Агар бунга амал қилинмаса оқсоқолларга нисбатан лоқайдлик, хато, интизомсизлик каби айблар қўйилмоқда. Энди ўйлаб кўринг, ўн-йигирма оилалик, бир-биридан узоқ жойлашган боши берк, тор кўчаларга эга бўлган, айни пайтда кўп қаватли уйли катта маҳаллалар бор. Ҳар ойда йиғин чақириш муддати жиҳатидан ҳам, жойнинг йўқлиги сабабли ҳам уларни тўплаш анча мушкул.

Шундан келиб чиқиб, **мазкур ҳужжатларни маҳалла фуқаролар йиғини кенгаши аъзолари ва йиғин ёки вакиллар йиғилишида сайлаб қўйилган махсус комиссия иштирокида ошкора кўриб чиқиш, унда ариза берган фуқаронинг шахсан қатнашувини таъминлаш кифоя,** деб таклиф киритдилар.

Унинг натижалари, ҳар чоракда вакиллар йиғилишида ахборот тарзида эшитилиб, талаб даражасида ҳал қилингани маълумот учун қабул этилса етарли деб ўйлашларини билдирдилар.

Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоя қилиш бўйича сўзга чиққан Шайхонтоҳур туманидаги Чопон Ота, Чилонзор туманидаги Чилонзор, Тошкент вилоятидаги Алишер Навоий номидаги маҳалла фуқаролар йиғинлари раислари Ҳамид Акбаров, Омон Муталов, Эркин Ғуломовлар **оила жами даромадининг ҳар бир оила аъзосига тўғри келадиган миқдорини аниқлашда вояга етмаган фарзандлари тарбияси билан шуғулланган, ишламайдиган оналарни оила умумий аъзолари сонига киритиб ҳисоб-китоб қилишни, моддий ёрдам миқдорини тайинлашда амалда бўлган энг кам иш ҳақининг 1,0 дан уч баробаригача бўлган меёрида уч ой муддатга тайинлаш ва бунда моддий ёрдам тайинлаш даврини аниқлашни ўзини ўзи бошқариш органлари - маҳаллалар ихтиёрига бериш. (Масалан: 1 ойга, 2 ойга ёки 3 ойга) тўғри бўлишини** айтдилар. Шундай қилинса, уларнинг фикрича, мавжуд шароитларни ҳисобга олган ҳолда янада кўпроқ оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш имконияти яратилади.

Кўпчилик оқсоқолларнинг кузатишларича, **давлат томонидан моддий ёрдам учун ҳар бир маҳаллага ажратилган пул миқдорини унинг банкдаги тегишли ҳисоб рақамига, уни тўлаш муддатидан илгари ўтказиб қўйиш, маҳалла махсус ҳисоб рақамларидаги моддий ёрдам тўлашдан қолган маблағлардан фойдаланишни** амалиётга киритиш даркор.

Тошкент шаҳар Акмал Икромов тумани Оқтепа маҳалласи фуқаролар йиғини раиси Мақсуд Рихсиев 16 ёшгача болалари бўлган оилаларга нафақа тайинлашда **оиланинг даромади ҳисобига ўша оиладаги нафақахўрларнинг нафақаларини қўшмаслик** таклифини ўртага ташлади. Моддий ёрдам учун тақдим қилинадиган маълумотларнинг тўғрилиги учун жавобгарлик **маълумот берган ташкилот ва аризачи зиммасида** бўлишини таъкидлаб ўтди. Аксинча, ҳозир ишхонадан олиб келинган маълумотноманинг тўғрилиги ҳам маҳалла фуқаролар йиғини раисидан талаб қилинади. Раис, албатта шубҳа қилганда текширишга ҳақли. Лекин, у ишхона раҳбари имзолаб, тамғалаган маълумотнома сохта бўлса, қаёқдан биладию.

Оилага нафақа тайинлашда навбатдаги муддат учун нафақа тайинлаш **жорий муддатнинг олтинчи ойида амалга оширилишини** қоидага киритиш керак. Чунки, ҳозирги муддатда оила аҳволини яхшилаш имкониятини кўпинча амалга ошириш имконияти бўлмаяпти.

Уй-жой-коммунал тўловлари тўғрисидаги меъёрий ҳужжатларни ҳам янги талабларга мувофиқ такомиллаштириш муҳим аҳамиятга эгадир. Бу ва бошқа қатор муаммолар ҳақида ўзларининг қимматли фикрларини билдирган Миробод туманидаги Оқ уй, Шайхонтоҳур туманидаги Илғор ҳамда Фарҳод номли, Гулистон, Маърифат маҳаллаларининг оқсоқоллари, Юнусобод тумани, Чирчиқ шаҳар жамоатчилари вакиллари уй-жой, коммунал тўловлари муаммоларига ҳам эътиборни қаратдилар.

Ўзини ўзи бошқариш идоралари, маҳаллалар фуқаролар йиғинлари бу сиёсатни амалга оширишда муносиб камарбаста эканликларини доимо амалда кўрсатиб боришлари шарафли бурчдир.

Расул РАҲМОНОВ.

Жамғармада тадбир

СОҒЛОМ АВЛОД КЕРАК БУ ЮРТГА!

Собит қадамлари нурли келажак сари йўналтирилган ҳар қандай давлат асосий эътиборни энг аввало ёш авлод парваришига қаратиши жаҳон тажрибасидан аён. Билакс, нисбатан ёш бўлишига қарамай кучли жамият барпо этишнинг бир неча поғоналарини забт этишга улгурган мустақил Ўзбекстонимизда ҳам ёш авлодни ҳам жисмонан, ҳам маънан тарбия топишига алоҳида эътибор берилмоқда.

Яқинда Ўзбекистон Оқсоқоллар Кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси Республика бошқарувида ҳам «Соғлом авлод» ҳамда «Она ва бола» Давлат дастури ижроси юзасидан тўққиз ойлик якуний ҳисобот-семинари ўтказилди.

Семинарда Ўзбекистон Оқсоқоллар Кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси Республика бошқаруви раиси ўринбосари Гулнора Йўлчиева Кенгаш ва жамғарма томонидан бу борада олиб борилаётган ишлар ҳақида гапирди. Шундан сўнг шу йўналишларда Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти Оқсоқоллар Кенгаши ва жамғарманинг бўлимлари фаолияти ҳисоботи тингланди. Тошкент шаҳри Оқсоқоллар Кенгаши ва «Маҳалла» жамғармасининг ижрочи директори Ақида Азизова, Тошкент вилояти Оқсоқоллар Кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси вилоят бўлими раиси муовини Шарифа Раҳматуллаевалар «Соғлом авлод» ва «Она ва бола» Давлат дастури бўйича маҳаллаларда қилинаётган тарбиявий-ташкилий ишлар хусусида батафсил тўхталди.

Республика «Оила» илмий-амалий маркази раҳбари В.Каримова сўзга чиқиб, ёшларга бугунги кунда чуқур билим бериш билан бирга уларни турли зарарли оқимлар таъсиридан сақлаш масъулияти ҳақида гапирди.

Семинар-йиғилиш мулоқот ва мунозараларга бой бўлди, иштирокчилар ўзаро тажриба алмашдилар.

Мухбиримиз

СЕМИНАР

МУНОЗАРА МАВЗУСИ — МАҲАЛЛА

Республика Миллий Ахборот марказида «Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари - фуқаролик жамиятининг асоси: уларнинг Ўзбекистон қишлоқларида ислоҳотларни ривожлантиришдаги аҳамияти; ҳуқуқий, иқтисодий жиҳатлари; ислоҳотлар жараёнини оммавий ахборот воситаларида ёритиш» мавзусида семинар бўлиб ўтди.

Ушбу семинарни Конрад-Аденауэр фондининг Тараққиёт ва ҳамкорлик бўйича Швейцария агентлиги, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) «Маҳалла» жамғармаси Республика Бошқаруви, Ўзбекистон «Тадбиркор аёл» ишбилармон аёллар ассоциацияси, Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро жамоатчилик Маркази ва «Заковат» тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ахборот жамғармаси ҳамкорликда ўтказдилар.

«XXI аср маҳалласи концепцияси» юзасидан Ўзбекистон Оқсоқоллар Кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси республика Бошқаруви раиси Шуҳрат Жалилов маъруза қилди.

Маҳалла фуқаролик жамиятининг асосий пойдевори эканлиги айни ҳақиқат. Концепцияда белгиланганидек, бугунги кунда ҳокимият органларининг баъзи ваколатларини босқичма-босқич ўзини ўзи бошқариш органларига ўтказиш муаммоси турибди. Бугунги кунда оқсоқолнинг ҳуқуқий билими ва тадбиркорликка лаёқати маҳалла ҳаётини ҳар жиҳатдан ижобий бўлишига катта таъсир этади. Демак, асосий эътибор энг аввало оқсоқолнинг ҳуқуқий билимини ошириш, тадбиркорлик қонун-қоидаларини тушунтириш, қолаверса, унинг ўзига бўлган ишончини мустаҳкамлашга қаратилиши керак. Ш.Жалиловнинг ана шундай мавзуларга бой маърузасидан сўнг, худди шу масалаларга оид қизғин мунозара ҳам бўлди.

Конрад Аденауэр жамғармасининг минтақавий мухтор вакили жаноб Вольфганг Шрайбер ҳам Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини барпо этишда жаҳонда ягона бўлган маҳалла тизимининг ўрни катталигига ишонч билдирди.

Семинарда радио, телевидение, матбуот вакиллари, ўнлаб тадбиркор аёллар, солиқ инспекцияси ва банкларнинг масъул ходимлари, шунингдек, кўпсонли оқсоқоллар қатнашиб, кўплаб маърузалар тинглаб, мунозараларда иштирок этдилар.

Мавлуда ҚОСИМОВА.

Турмушимиз муаммоси

УСТАМА НАРХ НЕГА ҚЎЙИЛДИ?

Буни назорат қилишга оқсоқолнинг ваколати бормиди?

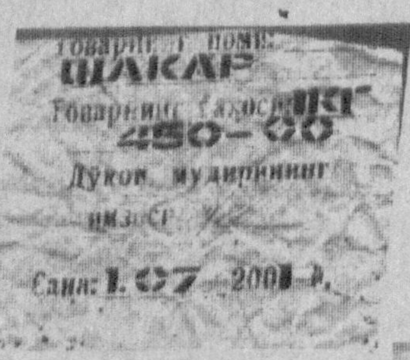

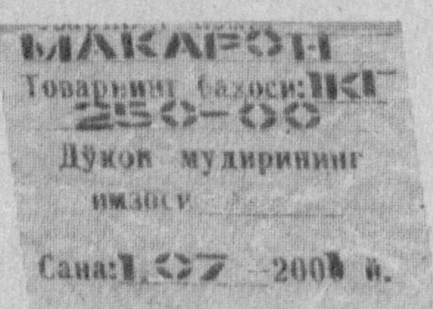

Айни дамларда бозор дегани жуда кўп оилаларнинг жонига аро кираётир. Чунки бу жойда кимдир нимадир пишириб сотса, яна кимдир бошқача яратувчанлиги билан бозордан имкон излайди.

Қарши шаҳар Марказий деҳқон бозорида 800 та деҳқон ўрни бор. Унда мингдан ошиқ кишилар «тирикчилик» қилади...

Бозорнинг олд томонидаги тартибсизликлар яъни, ноқонуний савдо ўринларини кўриб, бозор маъмурияти ходимларига савол назари билан юзландик.

- Булардан жой учун пул олмаймиз. Ҳайдашга ҳам уринмаймиз. Шунда уларни тушунган, уларга ёрдам қилган бўламиз.

Бу гапда жон бордек. Рост-да, бор-йўғи бириси сув, бириси чой, бошқа бирови нон ёки пишириқ сотиб савдо-сотиқ қилаётганларни қисувга олиш чиндан ҳам яхши эмасдек туюлади. Аммо масаланинг бошқа томони бор: маълумки Вазирлар Маҳкамасининг 378-сонли қарори билан бир нечта озиқ-овқат маҳсулотларини фақат турғун савдо корхоналари ёки ёпиқ павелонли ўринларда сотиш зарурлиги қатъий белгилаб қўйилган. Бу биринчидан; Иккинчидан, биз айтган ўринларда кўп бўлмаса ҳам аҳён-аҳёнда шакар, ун, ўсимлик ёғи каби маҳсулотлар билан ноқонуний савдо қилувчиларни учратиш мумкин. Хўш, шунга нима бўлибди дерсиз? Бироқ Вазирлар Маҳкамасининг 604-сонли Қарори аҳолини маълум маънода ижтимоий ҳимоялаш мақсадида саккиз турдаги маҳсулотлани меъёрлаштирилган нархларда сотилиши ва савдо ўринларида мунтазам бўлишлигини таъкидлайди. Шулар жумласига юқорида санаб ўтилган маҳсулотлар ҳам киради. Лекин шакарнинг айни пайтдаги нархи 398 сўм бўлгани ҳолда бозордаги шовозлар бу маҳсулотни ҳар хил нархда пулламоқдалар.

Афсуски, бозорни бозор десак, Қашқадарё вилоят «Матлуботсавдо» ҳиссадорлик жамияти тизимига қарашли дўконлардаги аҳвол ҳам жуда кўнгилдагидек эмас. Маҳсулотлар борку-я, аммо уларни эплаган, билган нархида сотиб ётибди.

Айтгандай 8 турдаги озиқ-овқатлар таъминотининг жойлардаги ижроси ҳақида гап кетганда жуда кўп мутасаддилар: «Биз бу ишни маҳалла оқсоқолларига топширганмиз» - деган гапни айтишаётир. Ваҳоланки кўплаб оқсоқоллар дўконлардаги маҳсулотнинг на нархидан ва на маҳалла аҳли учун дўконга берилаётган маҳсулотларнинг миқдоридан хабардор эмас. Қолаверса, вилоятда «Матлуботсавдо» тизимига кирувчи барча дўконлар хусусийлаштирилган. Бу ўринда мазкур ташкилот фақат таъминотчи вазифасидагина қолмоқда, холос. Аксига олиб, бу хусусий деганлари маҳалла мутасаддисига қулоқ осиб ўтирмаяпти. Аҳоли ҳар доим ҳам ўзларига тегишли маҳсулотларни меъёрий нархларда ололмаяптилар. Нишон туманидаги «Руслан» хусусий дўконига 13 октябрда 12 тонна ун келтирилган. Биз магазинга кирганимизда унинг 1 ярим тоннаси сотилиб, кассага нақд пул ҳолда кирим қилинган экан. Аммо омборхонада бор-йўғи 21 қоп ёки 1150 килограмм ун қолдиқ ҳолда турарди, холос. Биз ҳар ҳолда «Қолган ун қани?», деган савол билан дўкондорни айблаб, аниқ хулосалар чиқармасак-да, шунча катта омбор туриб, уннинг бошқа жойда сақланишига ҳам ишонгимиз келмади.

Шу тумандаги «Мустақилликнинг 9 йиллиги» хусусий дўконида шакар, чой ва бошқа маҳсулотларнинг нархи белгиланганидан ортиқ айрим ҳолларда кўрсатилмасдан сотилаётганининг гувоҳи бўлдик. Худди шунга ўхшаш ҳолга «Спутник» хусусий дўконида ҳам дуч келдик.

Ана шундай мулоҳазалардан сўнг қатъий фикр уйғонади. Бу ишда чиндан ҳам маҳалла оқсоқоллари, унинг атрофида жипслашган фаолларининг етарли айби бор. Зотан, дўкон маҳалла ҳудудида жойлашган-ку. Унинг харидорлари ҳам мана шу маҳалладошлар эмасми?

Саидолим АБДУРАҲМОНОВ,
«Mahalla»нинг махсус мухбири.

БОЛАЛАР МАҲАЛЛАГА КАЙФИЯТ УЛАШМОҚДА

Ҳамза туманидаги «Замондош» маданият уйида «Фарангиз» номли болалар тўгараги 1991 йилда ташкил этилганди. Бугунги кунда тўгаракнинг довруғи ҳам, аъзоларининг сони ҳам анча салмоқли.

Яқинда «Фарангиз»нинг кичкина ижодкорлари тумандаги Шароф Рашидов номли маҳалла фаолларини маданият уйига таклиф қилишиб, байрам дастурини намойиш қилдилар. Дарҳақиқат, болалар ижросидаги рақслару қўшиқлар, топқирлик ўйинлари ҳар қандай мақтову олқишларга арзийди. Тўгаракнинг ёш рақкосаси Гулруҳ Ҳусаинова ва Интизор Маткаримоваларнинг рақслари ҳаммани ўзига ром этди. 226-мактабнинг 2 «в» синф ўқувчиси Лазизбек Бобоназаров эса тенгдошлари томонидан айтиб турилган ҳар бир ҳарфга чаққонлик ва топқирлик билан шеърий жавоб қайтариб меҳмонларни ҳайратга солди. Хулласи калом, томошадан роса завқланган меҳмонларнинг ва Шароф Рашидов номли маҳалла аҳлининг сўзи билан айтганда, «Кичик-кичик болажонлар катта-катта одамларга яхши кайфият улашдилар».

Чўлпоной МЕЛИҚЎЗИЕВА.
Тошкент шаҳри.

Сийланган оқсоқоллар

«ЭЛ НЕТИБ ТОПГАЙ ...» БИЗНИ

Мустақиллигимиз ўн йиллиги муносабати билан шу тантаналар арафасида бир гуруҳ юртдошларимиз юксак мукофотлар билан тақдирланишди. Улар орасида қўшқўтонлик Хумор Омондавлатова ҳам бор эди. Бандихон туманида бўлганимизда биз у билан учрашдик.

Хумор ўрта мактаб қучоғидалигидаёқ бўш вақтини далада ўтказди. Ғўза парваришлади. Ўрта мактабни тугатгач Термиз Давлат Университетида ўқиди. Химия-биология ихтисослигини эгаллади. Меҳнат фаолиятини Майна Ҳасанова номли ўрта мактабда оддий ўқитувчиликдан бошлади.

1985 йили эса, унинг меҳнат фаолиятида янги саҳифа очилди. У давлат хўжалигида маданий ишлар бўйича директор муовини вазифасига тайинланди. Бу ишда ҳам у ўзининг нималарга қодирлигини кўрсатди, қобилиятини, иқтидорини намойиш этди. Қишлоқнинг маданий ҳаётига туб ўзгаришлар ясади. Янги кутубхона, қироатхона очди, киноклубларни ташкил этди. Уларнинг фаолиятини кучайтирди.

Уни ўтган йили пенсияга узатишди. Энди оёқ чўзиб ўтирадиган, кексалик гаштини сурадиган давр келди, деб ўйлаган эди. Янглишган экан. Элдошлар кўнмади, унинг уйда қўл ковуштириб ўтиришига розилик беришмади. Қўшқўтон маҳалласи фуқаролари ўзларига раис этиб сайлашди. Жонфидо аёл яна жўшқин ҳаётга қайтди. Халқ хизмати йўлида бел боғлади, енг шимарди. Маҳалланинг ҳудуди кенг. Дўстлик, Хомкон, Янгибоғ қишлоқларини ўз ичига олади. Аҳолиси 3011 кишидан иборат. Улар 514 хўжалик, 527 оилада умргузаронлик қилишади. Маҳалла обод, кўркам, йўллари равон бўла бошлади. Унинг ҳудудида Пахтакор ширкат хўжалигидан ташқари, яна 5 деҳқон-фермер хўжалиги мавжуд.

Хумор опа халқнинг турмуш шароитини яхшилаш мақсадида хўжаликлар раҳбарлари билан яқин алоқада. Маҳалладаги муаммоларни бартараф этишга уларни даъват этади. Ўз наватида маҳалла раиси хўжаликларга ҳам ёрдам қўлини чўзади. Қишлоққа хос фаолият бу — фуқароларни мавсумий ишларга жалб эади. Бободеҳқонлар пешона тери тўкиб етиштирган маҳсулотларни йиғиштириб олишга сафарбар қилади.

Маҳалла ҳудудидаги қишлоқларда гузарлар фаолият кўрсатмоқда. II та савдо дўкони, 7 та тегирмон, 2 та обжувоз, 1 та пахтани қайта ишлаш кичик корхонаси эл хизматида. Уларнинг мушкулини осон этмоқда. Маҳаллада янги-янги кичик корхоналар ташкил этилаётганлиги туфайли ўтган 9 ойда 52 киши иш билан таъминланди.

Оилаларда қўйди-чиқди, кўнгилсиз воқеаларга йўл қўйилмайди. Бундай кўнгилсиз ҳолга фуқаролар йиғини ҳузурида иш олиб бораётган ёшлар билан ишлаш, яраштириш, урф-одат ва маросимларни ўтказишга раҳбарлик қилиш каби ўнга яқин комиссия аъзоларининг хизмати йўл қўймайди. Маҳалла ўзининг футбол командасига эга. Ўтган йили маҳаллалараро ўтказилган мусобақада Қўшқўтон маҳалласи ёш футболчилари биринчи ўринни эгаллашди.

Йигит-қизлардан тузилган «Ёшлик» бадиий ҳаваскорлик дастаси санъаткорлари хизматидан барча мамнун.

Дўстқобил Ҳайдаров сардор бўлган ўн бир кишилик маҳалла посбонлари доим сергак. Шунданми ўтган йили маҳалла ҳудудида бор-йўғи 2 та ўғирлик содир этилган. Посбонлар ҳаракати билан жиноят сирлари очилди.

Дарвоқе, Хумор опа Омондавлатова икки ўғил, икки қизнинг волидаси. Тўнғич ўғли Эркин юрист, вилоят прокуратурасида ишлайди, иккинчиси Ҳасан эса вилоят солиқ бошқармаси ходими. Қизи Сайёра она касбини эгаллади, ўқитувчи. Сурайё тиббиёт ҳамшираси.

«Шуҳрат» медали ҳамда Мустақилликнинг бир ва ўн йиллиги шарафига таъсис этилган эсдалик кўкрак Нишонлари эгаси Хумор опа Омондавлатова босиб ўтган ҳаёт йўлида қолдираётган излари бизда катта таассурот қолдирди.

Омон ШУКУРОВ,
«Mahalla» мухбири.
Сурхондарё вилояти.

Инсон зоти борки, у ҳаётдаги воқеликка бефарқ бўлмайди. Юртимиз хотин-қизлари бугун дунё воқеаларини таҳлил қилар эканлар, албатта халқимизга хос тафаккур билан ёвузликнинг пайи қирқилсин, дейдилар. Ғузор тумани хотин-қизлар қўмитаси раиси, туман ҳокими ўринбосари Турдихол Эшонқулова қайси маҳаллада бўлмасин бу мавзудаги аёлларимиз фикрини эшитади.

UZSANOATQURILISHBANK

МУҲТАРАМ МАҲАЛЛАДОШЛАР!

Азалдан иқтисодиётнинг саноат ва қурилиш соҳаларига хизмат кўрсатиб келаётган, республикамиздаги қадимий банклардан бири Ўзсаноатқурилишбанк 3 млрд. сўм миқдорда чиқарилган акцияларнинг IV эмиссиясини сотиш ва жойлаштиришни давом эттиради.

Сизга Ўзсаноатқурилишбанкнинг номинал қиймати 1500 сўм бўлган имтиёзли акцияларини сотиб олишни таклиф қиламиз. Акцияларга тўланадиган дивиденд йиллик 50 фоиздан иборат бўлиб, унга ҳар чоракда пул ўтказиб тўлаб борилади ва шу йўл билан банк маблағингизнинг кўпайишига муносиб ҳисса қўшади. Бизнинг акцияларимиз Сизга кафолатланган даромад келтиради ва мамлакатимиз иқтисодиёти ривожига хизмат қилади. Шунингдек, Сиз акцияларни совға қилишингиз, мерос қолдиришингиз ва истаган вақтингизда сотишингиз мумкин. Акцияларимизни харид қилиш тартиби содда, расмийлаштириш чиқимларини банк ўз зиммасига олади. Акцияларни Ўзсаноатқурилишбанкнинг исталган шохобчасидан сотиб олишингиз мумкин.

Дивидендларнинг ўз вақтида тўланишига банк берадиган ишончли кафолат ва унинг фаолиятида иштирок этиш имконияти - бу Сиз танлаган энг мақбул йўлдир!

Сизнинг даромадингиз - бизнинг ютуғимиз!

Мурожаат учун телефонлар:
120-45-09,
120-45-73,
133-28-93.

3, Shakhrisabz, str., GSP 700000 Tashkent, Republik of Uzbekistan

спорт

Миржалолга "совчилар" кўп

Ўзбекистон миллий терма жамоаси ва Самаранинг "Крилья Советов" клуби сардори Миржалол Қосимов ҳозирда келгуси мавсумни қаерда ўтказиш устида бош қотирмоқда.

Россия чемпионати олий дивизиони 2002 йилдан бошлаб премьер-лигага айлантирилади. Табиийки, бу нарса бош соврин учун кураш янада қизишини англатади. Буни яхши тушунган самараликлар Миржалолнинг жамоада қолишини жуда-жуда хоҳлаши табиий, албатта. Клуб раҳбарияти ҳамюртимиз билан шартномани яна икки йилга узайтиришни таклиф қилган.

Аммо моҳир ярим ҳимоячимизни Бирлашган Араб Амирликларининг "Ал-Шабоб" клуби, шунингдек, Хитой клубларидан бири ҳам ўз сафига таклиф қилаётгани ҳақида хабар "Крилья Советов" клубининг интернет-сайтида ўтган ҳафтада расман эътироф этилди.

Миржалол Россия ёки Амирлик клубларидан бирини танласа ажабмас. Чунки ўша сайт мухбирининг саволига берган жавобида Қосимов хитойликларнинг таклифи диққатга сазовор бўлсада, улар масалани келгуси йилнинг январида узил-кесил ҳал қилиш истагида эканини, ўзи эса келгуси мавсумни қайси жамоада ўтказишини ҳал қилишни узоққа чўзмоқчи эмаслигини билдирган.

ОТАСИНИНГ ҚИЗИ

Испания пойтахти Мадридда бадиий гимнастика бўйича жаҳон чемпионатида Алина Кабаева ишончли ғалабани қўлга киритди. Ғолиба бир вақтлар Ўзбекистон шарафини Тошкентнинг "Пахтакор" футбол клуби сафида муваффақиятли ҳимоя қилган Марат Кабаевнинг қизи.

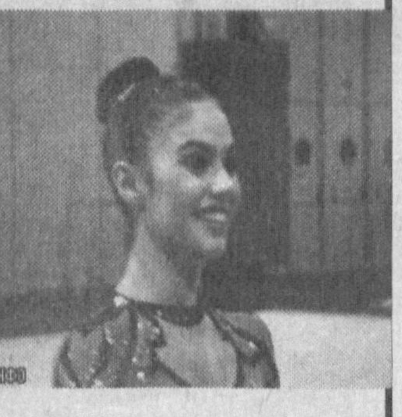

1999 йили Япониянинг Осака шаҳрида сайёрамизнинг энг кучли нафис гимнастикачи унвонига сазовор бўлган Алина тўрткураш якунида 113,025 балл тўплаб шоҳсупанинг тўридан жой олди.

Халқаро гимнастика федерацияси ва унинг ҳамкори "Лонжен" компанияси Алинага олтин медаль топширишдан ташқари дунёда гимнастика элчиси бўлишни таклиф этишди.

Машҳурахон ТЎХТАМИРЗАЕВА
Суратда: Алина КАБАЕВА.

КУН ТАРТИБИДА

«ОБУНА-2002»

Яқинда Тошкент шаҳар Оқсоқоллар Кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси бошқаруви риёсатининг навбатдаги йиғилишида 2002 йил учун матбуот нашрларига обуна бўлиш масаласи ҳам муҳокама қилинди. Шунингдек, «Mahalla» газетасига маҳаллаларда, умуман тизимнинг ҳар бир ходими обуна бўлиши мақсадга мувофиқлиги алоҳида таъкидланди.

- «Mahalla» газетаси бугунги кунда нафақат маҳалла тизимига оид муаммо ва ютуқларни балки республикамиз ҳаёти, жамиятимиз тараққиётига доир мақолаларни ёритаётган марказий нашрларимиз қаторидан ўрин олган. Шунинг учун, маҳаллаларимизда тизим ходимларигина эмас, фуқаролар ҳам ушбу нашрга кўплаб обуна бўлмоқдалар,- деди шаҳар Оқсоқоллар Кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси Бошқарувининг Тошкент шаҳар бўлинмаси раиси Аъзамжон Гадойбоев.

Мухбиримиз.

Тошкентдаги 310-мактабнинг 7-синф ўқувчиси Исфандиёр ВАҲОБОВ каратэнинг таэквандо тури бўйича яқинда Кипрда бўлиб ўтган ЕвроОсиё чемпионатида қатнашиб, навбатдаги олтин медалини қўлга киритди.

Суратда: Жаҳон чемпиони ҳамда 1 ДАН соҳиби Исфандиёр ВАҲОБОВ.
Р.НУРИНБОЕВ олган сурат.

ТЎЙДА ҲАМ ИСЛОҲОТ ҚИЛСАК-ЧИ?

Қадрият ва аслият

Тўй бир одамнинг кўпчиликка бериладиган эҳсони. У бир томондан одамнинг шахсий, иккинчи томондан кўпчилик тадбири. Шу боис қадимдан тўйга тўй эгасидан бўлак кимлардир бошчилик қилган, кўпчилик эса хизмат қилган. Ҳозир ҳам деярли шундай. Тўй арафасида тўй соҳибининг ихтиёри ўзида бўлмайди. Оқсоқол, тўй боши, маҳалла-куй ишни ўз ихтиёрига олади. Бу одат тарихдан ўзини оқлаган. Аммо давр ўзгариши билан бу ўринларда ҳам баъзи бир ислоҳотлар керак эмасмикин деган ўй туғилади. Мамлакатимиз Президентининг тўй ва маъракаларни тартибга солиш борасида имзолаган ҳужжатлари давр талаби эканлигини англаб етишимиз ҳаётий зарурият эмасмикин!

Таҳририятимизга маҳаллалар оқсоқоллари фаолиятини мақтаб ҳам, танқид қилиб ҳам ёзилган хатларнинг кети узилмайди. ...Оқсоқол танқид қилинган хатлардан бирининг изидан мухбиримиз борганда бу раис аллақачоноқ вазифасидан озод этилганлигини айтишибди. Ҳужжатларда ҳам шундай қайд этилган. Аммо одамлар раис бўшамаган, деб ёзишдан тўхтамайди. Улар билан учрашилди. Шунда улар «Агар раис бўшаган бўлса, у нега қишлоғимиз тўйларини очиб бераяпти?» дейишди. Ана холос. Демак бу ерда оқсоқолнинг бош вазифаси тўйни очиб бериш деб тушунилар экан. Тўйни тўй соҳибининг бирон бир яқини ёки бир ҳурматли одам очиб бераверишн мумкин эмасми? Балки тўй эгаси элга тўй беришини орзу қилганда ўзи учун қадрли бўлган бир одамнинг бу тўйни очиб беришини орзу қилгандир...

Таҳририятимизга келган мақоладаги мана бу жумлага эътибор беринг: «Мен, - дейди раис ҳузурига келган фуқарога, - тўй кенгаши билан маслаҳатлашиб тўйингиз муддатини айтаман».

Бундай олиб қараганда, раис гўё тўй эгасининг ғамини еётгандек. Лекин аслида-чи? Шу ўринда яъни тўй кунини белгилашда оқсоқол ва у назарда тутган кенгаш нималарни эътиборга олишини таҳлил қилсак, унинг кимнинг, нимаининг ташвишини қилаётгани маълум бўлади. Биринчидан, у албатта шу куни маҳаллада, қишлоқда, ҳеч бўлмаса яқин атрофда бошқа бир шунга ўхшаш тадбир бўлмаган кунни танлайди. Чунки тўйда одамлар бўлиниб қолмаслиги керак. Бунинг устига ўзининг ва кенгаш аъзоларининг ҳам банд бўлмаган вақтини ҳисобга олади. Хўш, тўй эгасининг ихтиёри-чи? Балки унинг тўйга айтмоқчи бўлган узоқ-яқин қариндошларининг, ҳамкасбларининг, дўст-биродарларининг келиб-кетиш вақтидан тортиб, боқиб қўйган молларининг семириш-озиш вақтигача ҳисоб-китоб қилиб, тўй кунини белгилаши мумкин эмасми? Келинг, ўзбекчилик деб ҳадеб сиртимизга чиқаравермайдиган ички кечинмаларимизга, аниқроғи шу тўй эгасининг тўй олдидаги ички ҳолатига бир кириб кўрайлик. Балки тўй соҳиби ўз моддий аҳволидан келиб чиқиб, айнан сал одамлар камроқ келишига эҳтиёж сезаётган бўлсачи (чунки ҳалигача баъзи қишлоқларда тўйда бутун қишлоқ аҳли қатнашади-да) ва шу боис маҳаллада бошқа тўй борлиги баҳона тўйда етишмовчилик хижолатидан қутулмоқчи бўлаётган бўлса-чи? Биламан, бунга жавобан ҳар бир ўзбек тўй эгаси бундай ўйламайди, дейиши табиий. Аммо биз бу билан яна дардимизни ичга ютиш одатимизни такрорлаяпмиз холос. Чунки биз борини ошириб, йўғини яшириб ўрганиб қолганмиз. Уйига кутилмаганда келган меҳмонни кутиб олишга тайёр эмасман, деган бошқа бир миллат вакили устидан кулиб, ўзимизга кутилмаганда меҳмон келганда минг хижолатда қўшниникидан етишмаган нарсани сўраб чиқиб, меҳмон олдига уни табассум билан қўйишга одатланганмиз. Агар бу тўй никоҳ тўйи бўлса-чи. Аслида бу тўй кунини фақат келин-куёв белгилаши кераклигини ҳам унутамиз. Бу ўринда келин-куёвнинг тўй учун ўз орзу қилган кунларидан тортиб, уларнинг соғ-саломатлигигача бўлган ҳолат фақат уларнинг ўзигагина аён.

Кўпгина ош дамлаш билан ўтказиладиган тадбирлар албатта «мачитдагиларнинг мачитдан чиқиши»га қараб режалаштирилади. Мачитга - Оллоҳнинг уйига бориб Ислом дини фарзини адо этаётган кишиларимизни ҳар қанча ҳурмат қилсак, эъзозласак арзийди. Аммо улар кўпроқ кексалар, пенсиядагилар эканлигини инобатга олсак, уларда бошқаларга нисбатан вақт анча бемалол. Бунинг устига улар жуда яқинда яшашади. Мачитдан чиқиб, уйга кириб дам олиб, ёки дўсту биродар билан бироз ҳамсуҳбат бўлиб ошгача бўлган вақтни ўтказишса ҳеч нарса йўқотишмайди. Аммо тадбирга қатнашиши лозим бўлиб, аммо иш фаолиятда бўлган, узоқда яшаган қариндош ёки биродар учун саҳарлаб 4 ярим 5 да, ёки иш вақтида белгиланган «ош» тадбирида қатнашиш азоблигини ҳам ўйлаш керак.

Бир маҳаллада оқсоқол тўй эгасини ошга гуручни 20 кг кўпроқ солишга ундаяпти. Тўй эгаси эса ўз имконини, тўйга фақат таниган-билганларини айтиб қўя қолсак-чи деб зорланади. Оқсоқол кўнмайди. Ҳатто «Мен эртага ош емай кетганларга нима дейман» дея бир иложини қилгин деган оҳангда ёлвораяпти. Кейин билсак, тўйга айтилмай қолган ёки тўйда яхши кутилмаган одам тўй эгасидан эмас, оқсоқолдан албатта гиначилик қилар экан. «Бунинг устига, - дейди раис, - маҳалламизда иккита ташкилот ҳам бор. Улар ҳам албатта келиши керак». Ҳа бу оқсоқолга қийин экан. Қачонки, ўзининг вазифасини нимадан иборат эканлигини, тўйда оғзи ёғ бўлмаганларга тўйни мен қилмадим, тўйга кимни айтиш тўй эгасининг иши деб айтишга ожиз (балки хоҳламас) экан, бу оқсоқолга қийин бўлаверади.

- Бир куни, тушлик арафасида мажлисдан ишга қайтсам, - дея ҳикоя қилади кичикроқ корхонага яқинда раҳбар бўлиб борган бир танишим, - ходимлар мени қабулхонада кутишаётган экан. «Бўлинг, тезроқ кечикаяпмиз маҳаллада бугун ош» дейишди. Қўлларида менинг номим ва «жамоангиз билан» деган иловали «Таклифнома». Уни-буни баҳона қилиб, кабинетимда қолдим. Мен бундай таклифларга баҳона топаверганимдан сўнг улар мендан беруҳсат ҳам кетаверишди. Бир кун қарасам, соат 11 лардаёқ идорада ўзимдан бўлак эркак зоти қолмабди. Улар ошдан қайтишгач, бир ходимни чақириб, тўй эгаси кимлигини сўрадим. Деярли ҳеч ким билмайди. Кейин ўринбосарларни чақириб шу маҳалла билан тўйда ошга чиқишдан бошқа қандай муносабатлар борлигини, аниқроғи маҳалла учун қандай ёрдам қилинганлигини сўрадим. Ҳеч қандай. Бунга жавобан корхонанинг моддий аҳволи чатоқлигини менга яна бир бор эслатишди. Хўш, ўша тўй эгасининг моддий аҳволичи. Бутун ёз бўйи корхонанинг ошхонаси ишдан тўхтаб, ходимлар бепул тушлик қилаётгани маҳалланинг корхонага моддий рағбати эмасми?

Дўстимнинг бу суҳбатидан сўнг менинг ҳам ўзим учратган бир ҳолат эсимга келди. Қўшни маҳалладаги қариндошимизнинг тўйи эди. Нимадир камчилик бўлиб, яқиндаги озиқ-овқат дўконига югурдим. Борсам, сотувчилар дўкон эшигини бекитишаётган экан. «Маҳаллада ош бор, салдан кейин келинг» дейишди. Яна бир-биридан тўйми, худойими, кимники ўзи деб сўраб ҳам қўйишади. Мен ҳам шу «ош»га хизмат қилиб юрганимни айтгачгина, дўконни икки дақиқага очишди. Аслида эса ҳали тушлик учун белгиланган вақтга роса ярим соатча бор.

Ўша дўкондан ярим кило гуручни бепул сўранг, ҳамма кулади. Ёки біровнинг уйига бориб, қайтармаслик шарти билан бир тушликка етадиган пул сўранг «ақлдан озибсиз» дейишади. Аммо кечқурун телефонингизни жиринглатиб дўстингиз ўзи айтилган наҳорги ошга, ҳатто худойига бирга боришга таклиф қилса табиий ҳол деб қабул қилаверамиз.

Бу гапларни майда гапга йўювчилар бор, ўзбекнинг одати бу дегувчилар бор. Ҳа, ўзбек бутун маҳаллага, бутун қишлоққа ош бериб ўрганган. Лекин ўзбек бу одатга ўрганганда маҳаллада, қишлоқда ош ейдиганлар сони саноқли эди, ошга борувчи корхоналар йўқ эди. Бугун бир маҳаллада, қишлоқда ўша даврдагидан юз марталаб кўп одам истиқомат қилади. Ўшанда тўйга ёки худойига борганлар тўй эгасига таниш, қолаверса ҳамкор қишлоқдош, азадорга ҳамдард бўлганлар эди. Бугун ошдан чиқиб, тўй эгасининг кимлигини ёки марҳумнинг эркак ё аёллигини сўраймиз.

Чори ЛАТИПОВ.

«Mahalla» дарсхонаси: Ўзини ўзи бошқариш қандай орган?

ХОРИЖДА МАҲАЛЛА борми?

Ёки ўзини ўзи бошқаришнинг хорижий кўринишлари ҳақида

Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш, хорижлик олим Алексис де Токвильнинг талқинича, шундай бир сиёсий институтки, у нафақат сиёсатчилар учун, балки, умуман барча фуқаролар учун бир мактабдир. Бу институтга хос бўлган имкониятлар шу қадар юксакки, у фуқароларнинг кенг сиёсий иштироки учун шарт-шароитлар яратиб беради.

Жаҳон тажрибасида маҳаллий (ёки муниципал) бошқарув деб, у ёки бу маъмурий - ҳудудий бирликлардаги аҳолининг ваколатларини ифодаловчи сайланган органлар ва уларнинг маъмурий аппарати томонидан амалга ошириладиган маҳаллий аҳамиятга эга бўлган ишларни бошқаришга айтилади.

1985 йил 15 октябрда Европа Иттифоқи томонидан қабул қилинган, «Маҳаллий Ўзини ўзи бошқариш тўғрисидаги Европа хартияси»нинг 3-моддасида бу тушунча қуйидагича ифодаланади: «Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш деганда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг ўз масъуллигида, маҳаллий аҳоли манфаатлари асосида, қонунлар доирасида давлат ишларининг акcарият қисмини бошқариш ва уни реал уддалай олиш қобилиятига айтилади.»

Таниқли олим Д.Ж.Элейзер қуйидаги фикрни билдирган эди: **«Ҳозирги давр федерализми Ғарбдаги сиёсий ҳаёт учун фуқаролик жамияти муҳим аҳамият касб этмагунча намоён бўлмади».**

70-80 йилларда қатор мамлакатларда (Буюк Британия, Франция, ГФР ва бошқа) маҳаллий бошқарувни ислоҳ қилишлар рўй бера бошлади. Улар давлат аппаратини илмий-техникавий инқилобларга мослаштириш мақсадларида замонавийлаштиришнинг умумий йўлини ифодалай бошлади. Бу ислоҳотлар тўла бўлмаса-да бошқарувни ташкил этишдаги архаизмга барҳам берди. Шу билан бирга умумий муниципал органлар аппарати ўзининг бошқарувдаги ўринларини мустаҳкамлаб, маҳаллий сайланувчи бошқарув органлари функцияларини қисқартирди.

Кўплаб мамлакатларда эса маҳаллий бошқарувнинг сиёсатдан ташқарида туришига доир концепциялар пайдо бўлиб, унга мувофиқ муниципалитетлар сиёсатдан ташқарида туриши, хизмат кўрсатувчи аппарат бўлиши, улар жамиятга маълум бир хизматлар кўрсатишга ихтисослашишлари лозим.

Шундай қилиб, ҳозирги давр давлатининг муниципал органлари ҳақиқий маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органи сифатида талқин қилинмаяпти. Ижтимоий-сиёсий жиҳатдан олиб қараганда, улар ҳеч бир вақт барча аҳолининг ўзини ўзи бошқариш органига айлана олмаган. Бошқа томондан қараганда, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш, бу муассасаларнинг ҳал қилувчи сиёсий-ҳуқуқий сифати деб қараш муниципализм учун ўтмишдаги ҳолат бўлиб қолмоқда.

Лекин, XX асрнинг 70-йилларидан бошлаб маҳаллий бошқарув тушунчаси мазмунан ўзгариб борди. Бунинг асосий сабаби Ғарбий Европа мамлакатларида бу соҳани ислоҳ этиш, сал кейинроқ эса номарказлаштириш жараёнларининг натижалари эди. Ана шундай ўзгаришлардан бири - 1974 йилда Буюк Британияда рўй берди. Унга биноан коммуна яъни, черков қавмлари даражасидаги бошқарув қишлоқ жойларда ўз фаолиятларини давом эттирди. Маҳаллий бошқарувнинг йирик бирликлари деб, Англиядаги Мамлакат Кенгаши (Метрополитан) ва Шотландиядаги Минтақавий Кенгашлар деб топилди. Улар эса ўз навбатида географик кенгликлар ҳудудларидаги район кенгашлари билан қопланди. Мамлакат ёки Шотландиянинг ҳар бир минтақаси ана шу район кенгашларидан иборат бўлди. Маҳаллий бошқарув хизмати барча тегишли даражаларда қулайлаштирилди ва соддалаштирилди.

Шунингдек, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларига қуйидаги талаблар қўйилди: фуқаролар эҳтиёжларини қондира олиш қобилияти; фуқаролар эҳтиёжларини қондириш воситаси; ўз ҳамжамиятида етакчилик қилишининг қонунийлиги; жамиятдаги ўзгаришларга мослаша олиш қобилияти; ўз ҳамжамиятининг ўзига хос эҳтиёж ва талабларига нисбатан маҳаллий шарт-шароитларни ҳисобга олган ҳолда таъсирланиш эркинлиги.

Илғор демократик мамлакатларда ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини молиялаштириш соҳаси ҳам чуқур ислоҳ этилди. Уларнинг асосий молиявий базалари, бу органларнинг даромадлари давлат бюджетидан бериладиган маблағлардан шаклланиш жараёнлари давом этди.

Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари молиявий манбаларидан бири носолиқ даромадлардир. Улар асосан маҳаллий мулкчилик, коммунал хизмат, тижорат фаолияти, кўчмас мулкни сотиш, жарималар, пул тизимларидан иборатдир. Бу носолиқ даромадлар мазкур мамлакатларда маҳаллий бюджетнинг ўртача 10-25 фоизини ташкил этади.

Кўпчилик давлатларда давлат томонидан ажратиладиган ёрдам маблағларининг ҳажми кўпайиб бормоқда. Масалан, АҚШ, Франция, ГФР, Япония, Дания, Бельгия кабиларда.

Шунингдек, кўпчилик мамлакатлардаги ўзини ўзи бошқариш органлари солиқларнинг баъзи турларини тўлашдан озод қилинган. Масалан, Франциядаги ўзини ўзи бошқариш органлари ижтимоий-фойдали фаолият, давлат муассасалари, учтагача ходим ишлайдиган қишлоқ хўжалиги ва кооператив ташкилотлари, ёлланма ишчидан фойдаланмайдиган ҳунармандчилик, хусусий ўқув юртлари, такси ҳайдовчилар, балиқчилар, акушерлар, артистликка доир касблар, кўча савдогарларининг баъзи тоифалари солиқдан озод этилган.

XX аср сўнгида Ўзбекистон давлат бошқаруви ва жамиятни эркинлаштириш сари йўл тутилганлиги муносабати билан ўзини ўзи бошқариш органлари фаолияти катта аҳамият касб этмоқда. Бу соҳадаги ислоҳотларнинг устувор йўналишларини чуқур идрок этиш, фуқаролик жамияти барпо этиш жараёнлари муҳимдир. Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов таъкидлаганидек: **«Биринчи навбатда, бозор ислоҳотларини амалга ошириш, тадбиркорликни рағбатлантириш, хусусий мулкни ривожлантириш, аҳолини иш билан таъминлаш, истеъмол бозорини тўлдириш, ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш, одамларнинг моддий фаровонлигини ошириш ва аҳолини кучли ижтимоий муҳофаза қилиш масалалари маҳаллий ҳокимият идоралари ҳамда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан ҳал этилиши керак. Айни шу йўл билан биз фуқаролик жамиятининг мустаҳкам асосларини барпо этишимиз мумкин».**

Ўзбекистонда «Кучли давлатдан - кучли фуқаролик жамияти сари» сиёсий қурилиш дастурининг бош йўналишларидан бири давлатнинг бир қанча ваколатларини маҳаллий ҳокимият органларига, жамоат тузилмаларига ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига босқичма-босқич топширишдир. Бу демократик тамойилларни ҳаётга татбиқ этиш бугунги кунда изчил давом этаётган экан, бу истиқлолга эришган мамлакатимизнинг хорижнинг илғор демократик тамойиллар тажрибаси ва ўз тарихий тажрибалари асосида ривожланаётганлигининг аниқ бир кўринишидир.

Муқимжон ҚИРҒИЗБОЕВ,
сиёсатшунос

СЎРАНГ, БИЛИБ ОЛИНГ!

ИШ ЎРНИНГИЗ ЖОЙИДАМИ?

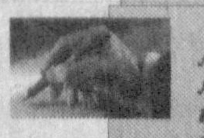

Яқинда корхонамизда иш ўрни ва ходимлар сони қисқартирилган эди. Ўша вақтда мен бетоб эдим. Ишга чиққанимда менинг иш ўрним ҳам қисқартирилгани ҳақида ҳеч ким айтмади. Орадан бир ой муддат ўтгач, менга буни айтишди ва бошқа иш топишим учун бир ҳафта муддат белгилашди. Шу тўғрими?

Бегматова Ш.
Навоий шаҳри.

Корхона ва ташкилотларда иш ўрни ва ходимлар сонининг қисқартирилиши тез-тез учрайдиган ҳол.. Бундай ҳолатда қонун талабларини яхши билиш иш берувчига ҳам, иш бажарувчига ҳам бирдек асқотади. Бу хусусда Меҳнат Кодекси қонунлари асосида атрофлича маълумот беришларини сўраб Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитасининг Меҳнат ҳуқуқи Бош нозири Карим МУХТОРОВга мурожаат қилдик.

- Корхонада иш ўрни ва ходимлар сони қисқартирилганда раҳбар, яъни иш берувчи Ўзбекистон Олий Мажлисининг 1995 йил 21 декабрдаги қарори билан қабул қилинган ва 1996 йилнинг 1 апрелидан амалга киритилган Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг барча талабларига риоя қилиши шарт.

Агар сизга ходимлар сони қисқартирилиши муносабати билан бошқа иш қидиришингиз учун иш берувчи бир ҳафталик муддат белгилаган бўлса, бу ноқонунийдир.

Аслида, Меҳнат кодексининг 102-моддасига мувофиқ ходимлар сони қисқарганлиги сабабли иш берувчи маҳнат шартномасини бекор қилиши кутилаётганлиги тўғрисида ходимни ёзма равишда икки ой олдин огоҳлантириб қўйиши керак. Бу огоҳлантириш хати икки нусхада тузилиб, бир нусхаси ходимга олганлиги ҳақида имзо чектириб берилади. Бу огоҳлантиришдан сўнг ходимга икки ой давомида ҳар ҳафтада иш қидириши учун ҳақ тўланадиган бир кун ажратилади ва бу кун иш берувчи томонидан белгиланади. Ходим икки ойлик огоҳлантириш муддати давомида корхонада ўрнатилган ички меҳнат тартиби қоидасига амал қилиши ва ўз меҳнат вазифаларини тўлиқ бажариши шарт. Акс ҳолда иш берувчи Меҳнат кодексининг 181-182-моддалари талабларини бажарган ҳолда ходимга интизомий жазо чораси қўллашга ҳуқуқли ҳисобланади.

Иш берувчи ходимни огоҳлантириш билан бирга камида икки ой олдин ходимнинг касби, мутахассислиги, малакаси ва меҳнат ҳақи миқдорини кўрсатиб, бўлажак вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги маълумотларни маҳаллий меҳнат органига ҳам ёзма равишда хабар қилади.

Ходимлар сони қисқариши муносабати билан ходим вазифасидан озод қилиниши мумкинлиги тўғрисида огоҳлантирилгандан сўнг, иш берувчи ва ходимнинг ўзаро келишувига биноан бу икки ойлик огоҳлантириш муддати пуллик компенсация билан алмаштирилиши ҳам мумкин. Огоҳлантириш муддати тугагандан сўнг ходимни ўша корхонанинг ўзида бошқа иш билан таъминлашнинг имконияти бўлмасагина ходим билан тузилган меҳнат шартномаси иш берувчининг ташаббуси билан Меҳнат Кодексининг 101 ва 103-моддалари талабларига тўла риоя қилинган ҳолда, меҳнат кодексининг 100-моддаси II-қисми I-банди билан бекор қилиниши мумкин.

Меҳнат шартномаси бекор қилинганда Меҳнат Кодексининг 109-моддасига биноан ходимга ўртача иш ҳақидан кам бўлмаган бир ойлик ишдан бўшатиш нафақаси тўланади ва ходим ўн кун муддат ичида маҳаллий меҳнат органидан рўйхатдан ўтиб қўйиши тўғрисида огоҳлантирилади. Агар ходим меҳнат шартномаси бекор қилинишидан бир ой олдин огоҳлантирилган бўлса, қандай бўлади,- деган ҳақли савол туғилиши мумкин.

Бунда ходим қайта ишга тикланмайди. Лекин икки ойга етмаган кунлари учун ўртача иш ҳақи тўланиб, ишдан бўшатилган куни бир ойга узайтирилади. Бу ҳақда буйруқ чиқарилиши ва меҳнат дафтарчасига тегишли ўзгартириш киритилиши зарур.

Меҳнат кодексининг 67-моддасига биноан ходим бўшатилгандан сўнг иккинчи ойда ҳам ишга жойлашолмаса, у иккинчи ой учун ҳам ишдан бўшаш нафақаси олиш ҳуқуқига эга. Бунинг учун ходим ариза билан охирги иш жойига мурожаат қилиши, меҳнат дафтарчаси ва паспортини кўрсатиши зарур. Учинчи ой учун эса фақат маҳаллий меҳнат органидан маълумотнома тақдим этгандагина ишсизлик нафақасини олиши мумкин. Корхонада ходимлар сони қисқартирилганда албатта касаба уюшма қўмитаси бундан хабардор бўлиши ва иш берувчи томонидан қонунчиликнинг бузилишлари олдини олиш чораларини кўриши керак.

Яхшиликнинг бир хислати

ЮСУФ БОЙ - ҲОТАМИ ТОЙ ЭДИ

Бу воқеа савдо-сотиқни ёмон кўрган, савдогарчиликни тинимсиз танқид остига олган ва лаънатлаган тузум - Шўро даврида юз берганди.

***Урушда муҳтожлар Юсуф бойдан нажот олишди.**
***Халққа мурувват кўрсатди.**
***...Сўнг эса прокурор чақирди...**

Жиззахнинг Оққўрғонлик қишлоғида Юсуф бой деган одам бўларди. Баъзилар уни фамилияси билан атаб Юсуф Салимов дейишарди. У «Салим ўрис» лақабли кишининг ўғли эди. Юсуф Салимов 1901 йилда туғилиб, 1989 йилда вафот этди. У киши ўз умри давомида бисёр савобли ишлар қилиб кетди.

Юсуф бой 1935 йилгача холвачилик билан шуғулланган. Холвачилик ортидан оиласи ўзига тўқ, бадавлат бўлди. 1941 йили ёзда Иккинчи жаҳон уруши бошлангач, аҳолининг аҳволи кундан-кунга ёмонлаша бошлади. Шундай оғир пайтларда ўз элига қайишадиган Юсуф бой кўпроқ вақтини Оққўрғонликда ўтказадиган бўлди. Бу пайтда у қирқ ёшдан ошган эди. Юсуф бойнинг савоб ишлари ҳам ўша пайтлардан бошланди.

У энг аввало ўз қишлоғи Оққўрғонликдан бир тарафи Жиззахнинг эски шаҳар томонига, иккинчи тарафи - Раваллиқ қишлоғининг Учариқ гузаригача йўл қурдирди. Қишлоғидан Тошкент йўлига чиқадиган қилиб иккинчи йўлни қурдирди. Бу ишларни у ўз ҳисобидан бажартирди. Сўнгра ўзи қурдирган йўлларга асфальт ётқиздирди. Уруш туфайли қийналган ночор оилаларга ёрдам берди. Орифжон ва Алиқул исмли йигитларни ўз ёнидан уйлантириб, уларга иморат солиб берди.

Уруш йилларида қора қозон қайнатиш учун қийналган оилалар бисёр эди. Юсуф бой катта дошқозонга гўжа ош қайнатиб ногиронларга улашиб турди. Имконига кўра ёрдам сўраганларнинг аҳволига қараб, уларга дон-дун ва озиқ-овқат берди. Одамлардаги оч-юпунликдан касалликлар авж олган эди. Юсуф бой беморларга, ҳатто вафот этганларни дафн этишга кўмаклашди. «Қишлоғимизда бир куни етти нафар ўлик кўмилганини эслайман, - дейди Юсуф бойнинг тўнғич ўғли ҳозирда мўйсафид Туроб ака. - Шуларнинг ҳаммасига отамиз у ёки бу ҳолатда ёрдам берганлар. Отам айрим ёрдамга муҳтож оилаларга сигир-бузоқ ҳам олиб бериб ва болаларингиз билан сут-қатиғини ечаверинглар деганлар...»

Бир гал қишлоқ яқинидаги Хўжа Ғозиён қабристонини сув босиб кетди. Кўпчилик қатори Юсуф Салимов ҳам бундан қаттиқ таъсирланди. Юсуф бой дастлаб қабристон ёнидан узун зовур қаздирди, сувни қочирди. Қабристонни девор билан ўратди, ўрталиқдаги саҳнида яхшигина ёпиқ бино қурдирди: дафн қилинаётганларни кузатаётган инсонлар ёмғир-қорда ёки саратоннинг иссиғида толиқмайдиган бўлдилар.

Бу орада Оққўрғонлик қишлоғида ҳам янгиликлар бўлди. Жумладан, симёғочлар ўрнатилиб электр энергияси келтирилди. Кўп ўтмасдан водопроводлар орқали тоза сув келтирилди. Қишлоққа газ келтириш учун тайёргарлик кўрила бошланди... Ишлар шу даражада давом этаверди. Юсуф бойнинг савобли ишлари овоза бўлди. 1956 йилда Юсуф Салимовни Тошкентга республика Олий Совети Президеумига чақирдилар. Уни ҳукумат раҳбарияти илиқ кутиб олиб, эл фаровонлиги учун бажарган хизматларини тақдирлади.

Бироқ Юсуф бойнинг эл учун қилаётган ишлари кимларгадир ёқмас эди. 1958 йилда Юсуф Салимовга прокуратурадан чақирув қоғози келди. Бой ота бориб прокурор билан учрашди. Прокурор уни бироз довдиратмоқчи бўлди:

- Сиз, Юсуф Салимов, кейинги йилларда Хўжа Ғозиён қабристони бўйича анча-мунча ишлар қилгансиз. Мазкур қабристонда бутун бошли бино қурдиргансиз. Сиз мазкур ишларни қайси ҳисобдан бажартиргансиз? Бу тарздаги ишлар қилиш қонуннинг қайси пунктида айтилган?

Юсуф Салимов ўзини қаерда қандай тутишини яхши биларди, ўзи бажарган ишларнинг эл учун, эл манфаатлари учун қилинганини ҳам яхши биларди. Шунинг учун прокурорга берган жавоби ҳам саволига яраша бўлди:

- Мен сиз айтган ишларни қишлоқларимизнинг ободлиги учун, элимизнинг кўнглини кўтариш учун қилганман. Мендан, боймисиз, деб сўрадингиз. Сизга айтсам, менинг бойлигим мақтангулик даражада эмас. Асли менинг отам бой эди. Отамнинг бойлиги, агар тасаввур қилсангиз, катта ариқда оқаётган сувдек эди. Энди ўша ариқнинг суви қуриб, ҳар жойда - ҳар жойда кичик-кичик кўлмаклар қолган. Сизга келиб тушган хатда айтилган гаплар эса ўша кўлмакчалар ҳисобига бажарилган!

Прокурор шундан сўнг қабристонда қилинган ишлар жамоа хўжалиги ҳисобидан бажарилди, деган маълумотнома керак, буни жамоа хўжалигидагиларга ўзим айтаман, дебди... Юсуф Салимов устидан ёзилган шикоят бўйича очилган иш тўхтатилибди...

1964 йилда Жиззахдаги катта касалхона қошида шифокор Суннат Қосимов раҳбарлигида янги - Травматология бўлими очилди. Юсуф бой бу савобли тадбирга ҳам ўз ҳиссасини қўшди. Травматология бўлимига ўз ёнидан ўнта тумбочка, 10 та тахта каравот ва хоналарга етарли пардалар олиб берди. Бўлим эса кейинчалик алоҳида касалхонага айлантирилди. Бу Юсуф бойнинг шўролар даврида хомталаш бўлган бойлигининг энг сўнгги томчилари эди.

Шу билан Юсуф бой Салимовнинг ҳотами тойлиги бугун эл оғзида қолди. Қилган савоб ишлари туфайли Юсуф Салимов маҳаллаoшлари хотирасида ҳотамтой киши сифатида абадий сақланмоғи муқаррар.

Оқилжон ҲУСАНОВ.

Навоий вилояти

ШОГИРДЛАР ЭҲТИРОМИ

Хатирчи туманининг Майдон маҳалласидаги Абдулла Қодирий номли мактабда ҳар йили юзга яқин ёшлар ҳаётга йўл оладилар. Бундан ўн йил бурун яъни юртимизда мустақилликка эришиш арафасида 52 нафар ёшлар шу мактабдан ҳаётимизнинг турли томонларига учирма бўлган эдилар.

Улар мустақил ҳаёт сари одимлаган дамлардан бошлаб юрт мустақиллиги уларни янада баркамоллик сари бошлади.

Мустақилликнинг 10 йиллик тантаналари нишонланган кунларда эса улар яна тўпланиб, ўз парталарига ўтиришади. Майдон маҳалласи фаоллари эса уларни ўн йиллик улғайиш билан қутлади. Устозлар мактаб директори Юсуф Ҳамроев, ўқитувчилар Убайдулла Исломов, Насриддин Ҳошимов, Марҳабо Хўжақуловалар ўз шогирдларини камолот даври билан қутлашди. Кўп йиллан фаолият кўрсатаётган устозларга шогирдлар совғаси тақдим этилди. Собиқ ўқувчилар ўз ҳисобларидан жонажон мактабларига моддий кўмакларини топширишди. Шу куни мактабла чинакам байрам бўлди. Спорт баҳслари ўтказилди.

Ҳабибулла ҲОШИМОВ,
«Mahalla» мухбири

ПОЙКЕНТНИНГ ҚАЙТИШИ

(Давоми. Аввали 1-бетда.)

Яқинда археологлар қишки таътилга чиқди. Навбатдаги қазув ишлари келгуси баҳорда бошланади.

- Бу йилги изланишларимиз зое кетмади, - деди россиялик археолог, тарих фанлари номзоди Григорий Семенов. - Бир пайтлар Пойкентда баландлиги Бухородаги Минораи Калондек минора бўлган экан. Биз қазиш чоғида унинг пойдеворини топдик. Шунингдек, чуқурлиги 17 метрлик тош қудуққа ҳам дуч келдик. Бундан ташқари, шаҳарнинг қадим тарихидан дарак берувчи кўплаб ноёб буюмлар - кўзалар, шиша идишлар, сопол лаганчалар, металлдан ясалган қурол-аслаҳалар топилди.

Ҳозирда Пойкентни халқаро туристик маршрутга киритиш чора-тадбирлари кўрилмоқда. Шу мақсадда шаҳар яқинида музей барпо этиляпти. Унга Пойкент харобаларидан топилган ноёб буюмлар қўйилади. Қадимий қалъа-шаҳар ёнида хорижлик сайёҳлар учун 20 ўринлик мўъжаз меҳмонхона бунёд этилмоқда.

У Наврўз байрами арафасида фойдаланишга топширилади.

Шундай қилиб, бунда саккиз аср бурун дунё харитасидан ўчирилган Пойкентда яна ҳаёт қайнамоқда. У, Ватанимиз мустақиллиги ва юртимизда қадим тарихимиз ҳамда қадриятларимизга берилаётган улкан эътибор туфайли, яна хариталардан жой олмоқда.

Сайёҳлик хариталаридан...

Илҳом САФАР,
ЎзА мухбири

Яхшилар гулшани

«Ахлоқул Муҳсинин»

Ҳусайн Воиз КОШИФИЙ

Сабр баёнида

Сабрнинг маъноси - ҳақ таоллодан келган балога тоқат қилмоқ. Анга ўзини тўхтатмоқ бўлур. Сабр бағоят хўб ва марғуб сифатдур. Ва анинг хўблуги ва таърифда сўз кифоядурким «Анналлоҳа маъассобирийн» - мазмуни бирла ҳақ таоллонинг лутфи ва нусрати сабр қилгувчиларгадир, яъни ҳақ ва ростуркимо ҳақ таолло сабр қилувчилар бирла турур демак. «Иннамоюфас - собируна ажрухум биғайри ҳисоб» - мазмуни билан. Сабр қилгувчилар музди беҳад ва беҳисоб эрур. Яъни, бундин ўзга эмаским вафо қилинур, сабр қилгувчилар ажрларига ҳисобсиз яъни, охиратда собирларин ажрин бисёр ва бениҳоя топарлар демак бўлур.

Хабарда андоғ келтирубдирларким, ҳазрати Довуд саловотуллоҳи вассалламу алайҳа ҳақ таоло ваҳий қилдиким: ё Довуд жаҳд қилгилки, то менинг хулқимни топиб, анинг бирла аҳволингга зийнат бергил. Ва менинг улуғ сифатларимдин бириси бу ким - ман сабрун, яъни маъноси кўп собир қилгувчи турурман.

БАЙТ:
Сабр қилмоқ эргадур яхши
сифат,
Токи топгай ўз муродин
оқибат.

Ҳар ким замона ҳодисаларининг тар бўронида сабр саррин юзига тортса, албатта умид ўқи мурод нишонасига тегар. Ул балолардин анга ҳеч зарари етмас, на учунким сабр шодмонлик калидитур ва роҳат адабининг эшиги мундин ўзга калид бирла очилмас.

НАЗМ:
Мурод ганжи эшигийнинг
очқувсидур сабр,
Бу банд бўлған эшикларни
очқувчидир сабр
Чу тоғ жомаси тош
(балокаш) аҳлининг,
Тузулмас эгни ва ё банда
пўшкийдур сабр.
Алам рисида дард аҳлий
кўнглий кузгусийдин,
Ситам иборини билкулли
ариткувчидур сабр.

Туркистон подшоҳларининг калимотида келтирибдурларким, Афросиёб умароларига айтдиким, кишини суврати ва захомати ва тарихий ва таркибига пирифта бўлмангизлар ва лоф урғонига мағрурлик қилмангизлар то уларни мардлик ва мардоналик бирла синогунча.

БАЙТ:
Даъво лофдин эрмасдур
эронлар қадри,
Қадру қийматлик эрур ул
кишиким бор сабр.

Ҳикоятда келтирибдурларким, бир куни подшоҳий умаролардин бирини олдида ўлтургузуб бир муҳими учун анинг бирла кенгаш қилур эрди, фазодин бир чаён келиб ул Амирнинг кўйлаги ичра кирди. Ва ҳар соат ниш урар эрди. Чандон ниш урдиким ниши корчар бўлмади. Ва ул Амир андоғ сабр қилдиким, башарасига тағийр бермади ва кенгаш айтурдин матал бўлиб қолмади. Чун кенгаш тамом бўлди, эрта уйига келиб чаённи эгнидин чиқариб ташлади. Бу хабар подшоҳга эшитилди, подшоҳ таажжубда қолди. Яна бир куни Амир подшоҳ мулозиматига келди, подшоҳ айтдиким, зарарни ўзидан дафъ қилмоқ вожиб эрур сан на учун фил-хол чаённи олиб ташлаб озордин ором топмадин. Жавоб бердиким: Ман ул эмасманким, сендек подшоҳнинг хизмати шарифини чаёнга захри сабаби динўзгайман ва агар бугун базм мажлисида чаён сабр қилолмасам, тонгла разм маъракасида душманнинг заҳру-олу тиғийга нечук сабр қилгайман. Бу сўз подшоҳга бисёр хуш келди ва унинг мартабасини кўнгли хоҳиш этгандек кўтарди. Бу миқдор сабр қилмоғи бирла муродига етди.

ҚИТЪА:
Қазо тўфониға нухи набидек
сабр агар қилсанг
Балолар қайтибон етгайсен
минг йиллиқ муродинғға.

Бизнинг маҳалламиз

УН ТЕГИРМОНДАН, САРПО ЧЕВАРДАН!

ХУЛЛАС ҲАММАСИ ЎЗИМИЗДАН

Бизнинг маҳалламиз республикамиздаги кундан-кун обод ва кўркам бўлиб бораётган минглаб маҳаллаларнинг биттаси. Бешта дўкон, кинотеатр, ошхонаю чойхоналар, замонавий услубда қурилган маҳалла гузари, учта болалар боғчаси, учта ўрта мактаб, ҳамма-ҳаммаси 2700 нафар маҳалла аҳлига хизмат кўрсатмоқда. Ҳовлию кўчаларимиз обод, газ, электр энергияси ва ичимлик сувига зор қолган вақтимиз йўқ. Одамларимиз ўзаро аҳил, бир-бирига оқибатли. Масалан, маҳалладошларимиздан Абдурасул Аҳмедов ва Шокиржон Саиджалоловлар жуда ҳожатбарор одамлар. Улар уйларига тегирмон қуришган. Одамларимиз истаган пайтларида буйғдойларини унга торттиришлари ёки ун сотиб олишлари мумкин. Бу икки саховатли ишбилармон маҳалладаги боқувчиси йўқ кексаларга, муҳтож кишиларга ун улашиб, меҳр-мурувват кўрсатадилар. Аёлларимиз ҳам тадбиркорликда эркаклардан қолишмайдилар. Чевар аёлларимиз -Мунисхон Тошпўлатова ва Мунаввархон Худоёровалар тиккан дўппи, чорсиларнинг узоқ-яқинда харидори сероб. Миллий либосларимизнинг халқ орасида қадри ҳамиша баланд. Қўли гул аёлларимиз тиккан тўй либосларига қўшни туманлардан ҳам талабгор бўлиб келишади. Ўзимизнинг маҳалладошларимиз тўй қилишса, келин-куёвлар тўй либоси ташвишини қилмайдилар. Сарполарнинг энг сарасини маҳалламиз чеварларидан арзон нархда сотиб оладилар. «Моҳир уста» деб тан олинган Мўминжон Юнусов ва 78 ёшга кирган бўлсалар-да меҳнатдан тинмайдиган Маматисо Исмонов тоғаларнинг ясаётган мебел жиҳозларини ҳам маҳалламизнинг ҳар бир хонадонига кўрк бериб турибди. Шунингдек, Сайдамет Аббосов ва Сотволди Баҳромов каби усталаримиз тайёрлаётган жиҳозлари ҳам пишиқ ва арзонлиги билан элга манзур бўлмоқда. Уларнинг саховатидан баҳраманд маҳалладошларимиз тадбиркорларимизни «Умрингизга умр қўшилсин, доимо соғ бўлинг» дея дуо қиладилар

Шарофиддин ҒАФФОРОВ,
Андижон вилояти
Марҳамат шаҳридагиТуркистон
маҳалласи фуқароси.

«Тафаккур»нинг янги сони одатдагидек ижтимоий фалсафий мақолаларга бой

БОЙ БЎЛАЙИН ДЕСАНГИЗ...

Ўғил отадан сўрайди:

- Дадажон, айтинг-чи, бой бўлмоқ учун нима қилиш керак?

- Бой бўлмоқ учун... - дейди-ю, кутилмаган саволдан довдираб қолади ота. Нима десин? Қандай жавоб қилгани маъқул?

Ўғли шундай савол билан мурожаат этмаган америкалик балки койинар, аммо шарқлик отага бу гап малол келиши аниқ. Ўзини айбдор сезиб, ичида изтироб чекади у: демак, мен муносиб ота бўлолмабман-да? Демак, рўзғорини, бола-чақасини яйратиб қўя олмаган бир ношуд эканман-да? Водариғ!

Бой бўлмоқ деганда ўғил нимани назарда тутяпти? «Мерседес» миниш, ҳашаматли қаср қуриш, Канар ё Багам жаннатларида ялло қилишними? Бунга эришганлар кам эмас. Бунга эришиш мумкин. Лекин яшашдан мақсад шуми? Шугинами?

Эшитгандирсиз, турмуши ночорроқ қолиб, аксарият мулкдору бадавлат одамлар пул ишлаб келмоқ учун чет элларга ошиқаётир. Ўн минг сўмим юз минг бўлсин дейди, юз минг сўмим... Нега бундай? Таажжубланарли ҳол эмасми, бу? Ахир, дунёдаги бор пулга эгалик қилиб бўлмайди-ку? Бўлганида ҳам, нариги дунёга орқалаб кетишнинг иложи йўқ. Қолаверса, беҳисоб мол-мулк соҳиби бўлган баъзилар мамлакатма-мамлакат бор-будини гоҳо бачкана бир кўнгилхушликларга сарфлаб-совуриб юрибди-ку? Бундан чиқди, бари беҳуда экан-да? Демак, худо берганига шукру қаноат қилибгина ўтириш лозим экан-да?

Йўқ, биз бундай демоқчи эмасмиз. Асло. Ҳалол, пешона тери билан топилган ҳар қанча бойликка яна бойлик қўшилсин, уни топган шоввоз-шеримардга шарафлар бўлсин. Қани энди, биздан ҳам заковат кучи билан миллиард-миллиард сармоя йиққан машҳур дастурчи Гейтсга ўхшаганлар чиқса! Қани эди, фақат мол-мулк васвасасида эмас, савоб дардида юрган Сорослар бизда ҳам пайдо бўлса!

Лекин бизни бошқа нарса ташвишга солмоқда: ҳар йўл билан бўлсин, бойликка интилиш ҳисси... йўқ, ҳирси!

«Бир зумда бой бўлмоқни хоҳлайсизми?», «Фалон ўқишга кирмоқчи бўлсангиз, омадингизни синаб кўринг!» Бу каби даъвату эълонларга ишонадиган бўлсак, бир зумда бой бўлмоқ имкони бор экан, тер тўкиб меҳнат қилишдан нима фойда? Ўқишга кириш (билимга эмас) омадгагина боғлиқ бўлса, бош қотириб, китоб варақламоққа не ҳожат?

Бу яккаш истеъмолчиликка асосланган кайфият, худбинлик, борингки, қиморбозлик психологияси эмасми?!

Бундай қараш, бундай ёндошувлар билан Ватанни обод, элни фаровон қилиб бўлармикан, билганлар айтсин!

Асқад Мухтор билиб айтган: «Бахт - бойликда, десангиз, ҳамма бахтсиз. Чунки ақллига кўп нарса керак эмас, аҳмоқ эса барибир тўймайди».

Биз ўғил отадан биринчи галда мана бундай деб сўрамоғи тарафдоримиз:

- Дадажон, айтинг-чи, асл одам бўлмоқ учун нима қилиш керак?

Эркин АЪЗАМ

—Журналнинг 2001 йил 4-сонидан—

Мунажжимлар жадвали

Қўй (21.03-21.04)
Пайшанба куни кўнгилочар учрашувлар бўлиши кутилмоқда. Шанбадаги амалий мулоқотлар сизга наф келтирса ажаб эмас. Жумада лақиллатиб кетишлари мумкин.

Бузоқ (22.04-20.05)
Ҳафтанинг ўрталаригача зиддиятли можароларга дуч келиш хавфи сизни таъқиб қилади. Жума куни амалий учрашувлар ўтказиш учун қулай. Шунба ишқий учрашувларга бой бўлиши кутилмоқда.

Эгизаклар (22.05-21.06)
Ҳафтанинг иккинчи ярмидан бошлаб вазият ижобий томонга ўзгаради. Масалан пайшанбада молиявий жиҳатдан аҳволингиз яхшиланади. Дам олиш кунлари яхши хабарлар тинглайсиз ва кўтаринки руҳда бўласиз.

Қисқичбақа (22.06-22.07)
Жума куни молиявий аҳволингиз яхшиланади. Шанба ва якшанбада романтик учрашувлар кутилади. Фақат пайшанба куни соғлиғингиз хусусида ўйлаб кўришга тўғри келади.

Арслон (23.07-22.08)
Пайшанбада лақиллатиб кетишлари мумкин. Шанба ва якшанбада кайфиятингиз анча яхшиланади. Жумада машқингиз паст бўлади. Дам олиш кунларингиз кўнгилдагидек ўтади.

Паризод (23.08-22.09)
Пайшанба куни соғлиғингиз хусусида бош қотиришга тўғри келади. Дам олиш кунлари табиат қучоғида ҳордиқ чиқарганингиз маъқул.

Тарози (23.09-22.10)
Ушбу ҳафта сизга ишбилармонлик ва молиявий соҳада каттароқ ишларга қўл уриш тавсия этилмайди. Жума куни саломатлигингиз борасида муаммолар туғилиши мумкин. Якшанбада ҳам кайфиятингиз сал пастроқ бўлади.

Чаён (23.10-22.11)
Чоршанба куни руҳингиз тетик бўлади. Пайшанбада соғлиғингиз хусусида муаммо пайдо бўлиши мумкин.

Ўқотар (23.11-21.12)
Келаётган кунлар сизга хуш кайфият ва ажойиб учрашувларни ваъда қилмоқда. Пайшанбада романтик учрашувлар бўлиши кутилади. Шанба куни соғлиғингиз масаласида ўйлаб кўриш жоиз. Якшанбадаги амалий учрашувлар сизга омад келтирса ажаб эмас.

Тоғ эчкиси (22.12-19.01)
Ҳафта ўрталаридаги нохушликлар сизни бироз толиқтиради. Лекин ҳафта бошидаги кўнгилли харидлар ва ҳафта охиридаги қайноқ ижодий ишлар анча руҳингизни кўтаради.

Қовға (20.01-18.02)
Пайшанбадаги романтик учрашувлар ва шанбадаги амалий учрашувлардан сўнг дам олиш кучи ажойиб ҳордиқ чиқарасиз.

Балиқ (19.02-20.03)
Чоршанба кунлари қизғин иш фаолиятида бўласиз. Пайшанбада амалий учрашувлар кутилади. Шанбада яхши хабарлар тинглайсиз.

Бухоро обидалари:
«Самарқанд дарвоза»

"Mahalla"нинг хушёрлик маслаҳатлари

"...Қўшнингни ўғри тутма"

Бугун, азиз маҳалладош, ҳушёрлик маслаҳатларимизнинг мавзуси "қўшнилар" билан бевосита боғлиқ. Аниқроғи, сизнинг ишончингизни суистеъмол қилишга чоғланган муттаҳамлар ҳақида сўз юритмоқчимиз.

Бир мисол. Кун ярмида хонадонингиз қўнғироғи чалинади. Эшикни очганингизда рўпарангизда "қўшни" аёл турган бўлиб чиқади. Уни «қўшни»деб ўйлашингизга эса аёлнинг ташқарида кузнинг ёмғирли совуқ кунлари эканига қарамай, уйда кийиб юрадиган енгил халатда ва шиппакдалиги "кўмаклашиб юборади". Унинг ўзи ҳам изоҳ беради ва сиздан бир қават юқорида еки пастда яшашини маълум қилади. Хонадонни ўзларига маъқул тарзда таъмирлаб улгуришмаганидан нолийди. Усталарнинг иши, кутилмаганда, нимадир йўқлиги ёки етмай қолгани туфайли тўхтаб қолган. Эр бояқиш ишдан фақат кечқурун келади. Кун бекор кетмасин учун "арзимаган" 5-10 минг сўм зарур. Шунинг учун "узоқдаги қариндошдан кўра яқиндаги қўшнига" мурожаат қилиши табиий туюлади, албатта.

Сиз ортиқча шубҳаланишни хаёлингизга ҳам келтирмайсиз. Кечқурунгача "қарз" бериб юборасиз...

Оқшом чоғи "қўшни"ни кута-кута тоқатингиз тоқ бўлади. Аммо истиҳола сабаб шу куниёқ орани очиқ қилиш учун чиқмайсиз. Эртасига (сабр-бардошлилар эса ҳатто бир неча кунгача) кутишда давом этади. Ниҳоят, мўйсафидлар "қўл билан бериб, оёқ билан олasan" деган нақлни бежиз ишлатишмаганига амин бўлиб "қўшни"никига чиқасиз. Эшикни бутунлай бошқа одам очишини айтмасак ҳам тушунган бўлсангиз керак.

"Сантехник", "электрик" ва шу каби "уста"ларга "қўшнингиз" ўрнига ҳақ тўлашдан аввал қўшнилар билан танишган маъқул-а, нима дедингиз?!

Маслаҳатчи Мирзаҳаким
ТЎХТАМИРЗАЕВ

Муштарий назми

...БЕМОР ЭДИМ

ШИФОКОРИМГА

Мен сизга таъзимдаман,
Эгилган бошим билан.
Мен сизга «раҳмат» дейман
Кўзимда ёшим билан.
Ётиғлиқ бемор эдим,
Янгидан юрғиздингиз.
Йиқилган девор эдим,
Қайтадан турғиздингиз.
Сиз берган ҳар бир дори
Етди суяк-суякка.
Ҳар бир суқилган игна
Қувват берди юракка.
Руҳим енгил. Дунёни -
Равшан кўрар кўзим ҳам.
Қайтадан туғилгандай -
Тетикдирман ўзим ҳам.
Қўлингиз дард кўрмасин,
Туринг дунё тургунча.
Сизга меҳрим,- дарёнинг -
Суви қанчадир, - шунча!

Абдул-ҚОДИР

МЕҲР ТОШИ ОТИЛСИН

Ота даргоҳидан кузатиб қизни
Ортидан отдилар кичкина тошни.
Янги уйда қолгин, деганлари шу,
Тош келса, кемиргин деганлари шу.

Ортингдан отилган кичкина тошча
Яқинларинг меҳру муҳаббатидир.
Сезиб қолиб зарра оғринма сингил,
Донишманд халқимнинг бир одатидир.

Оқ рўмол остида эгилган бошинг,
Таъна тошларини отмасин асло
Севишган ёрингнинг қалби чўғ бўлсин
Тош юрак бўлмасин, қайтмасин асло.

Муаттар ҲАМРОЕВА.

Ақл мунозараси

ТАЪРИФИГА ТИЛ ОЖИЗ

Борлиқдаги мавжуд неъматлардан ташқари яна бир илоҳий неъмат бор. Оламнинг муттасил ҳаракати ва доимий ўзгаришини айнан ана шу тушунча белгилайди. Бу бебаҳо неъмат ВАҚТ деб аталади. Афсуски вақтнинг бу сифатларига одамлар кўп ҳам эътибор бермайди. Чунки у кишилар онг-тафаккуридан ташқаридаги тўла-тўкис идрок этилмайдиган илоҳий мўъжизадир. Бироқ инсон энг бебаҳо неъмат - вақтни изга қайтаришнинг иложини тополмайди. Эҳтимол, инсон ҳаётининг мураккаблиги айни шу муаммодан бошланар...

Кеча ва кундуз, тўрт фасл алмашинуви вақтнинг табиий, асл қиёфасида намоён бўлишини билдиради, дейиш мумкин. «Эра», «аср», «йил», «чорак», «ой», «ҳафта», «кун», «соат», «дақиқа», «сония» каби даврий атамалар эса одамлар ўйлаб топган сунъий номлар ҳисобланади. «Кайназой», «мезазой», «ҳижрий», «мелодий» узоқ давом этувчи даврнинг рамзий белгилари бўлса, «замон», «давр», «ўтмиш», «бугун» ва «келажак» каби муддат белгилари ўртача катталикдаги вақтни англатади. Вақт қадр-қиммат жиҳатдан эмас, ҳаракат тезлиги жиҳатдан ҳам одамзод билган барча ҳодисалардан устун туради. Чунки барча жонли махлуқот, жами ҳодисалар ана шу илоҳий мўъжиза билан боғлиқ равишда пайдо бўлиб, такомиллашиб, охир-оқибат емирилиб тугайди. «Туғилиш» ва «ўлиш» деб аталмиш манзиллар оралиғидаги бу муддатда одамлар вақтни моддийлаштиришга - унда из қолдиришга ҳаракат қилади.

«Давр мезони».
Сальвадор ДАЛИ асари.

Вақтнинг қадрини билишга баъзан лаҳза ҳам кифоя. Масалан, ёш йигит тўсатдан юз берган фалокат туфайли илгари хаёлига келтирмаган ҳодиса - ўз ҳаёти ҳақида саноқли лаҳзаларда ўйлаб улгуради. Қушуйқу қариялар эса ўтган умрини сарҳисоб қилиб, тунларни тонгларга улайди.

Ақлни ожиз қолдирадиган бу мўъжиза тўғрисида америкалик адиб Жек Лондон ўлим билан юзма-юз турган қаҳрамони тилидан бундай дейди: «Ҳаёт - ғалати нарса. Мен ҳаёт ҳақида кўп ўйлаб, анчадан бери шу тўғрида бош қотираман. Лекин, назаримда у кун сайин мураккаблашаётир. Нима учун яшашни шунчалик яхши кўрамиз? Ахир ҳаёт бир ўйин-ку! Бу ўйинда инсон ҳеч қачон ғолиб чиқмайди. Яшаш то қарилик етиб келгунча оғир меҳнат қилиш ва азоб-уқубат чекиш демакдир. Қарилик етиб келганда биз ўчиб қолган гулханнинг совуқ кулини чангаллаймиз. Яшаш - оғир. Чақалоқ азоб ичида туғилади, қари одам азоб ичида сўнгги нафасини чиқаради. Бизнинг бутун умримиз қайғу ва ташвиш билан ўтади. Шунга қарамасдан, инсон қоқилиб-суқилиб, теваракка олазарак бўлиб қарайди ва ўлимнинг қучоғига ўзини истамайгина ташлайди. Ўлим - эзгу нарса-ку! Ҳаёт фақат алам чектиради. Аммо биз ҳаётни яхши кўрамиз-у, ўлимдан нафратланамиз. Бу - қизиқ нарса».

Абдулла УЛУҒОВ.

янгисидан бор...

[illegible]чилар эшик қоқишмоқда.
- Ким у!
- Қўрқманг. Меҳмон эмас.

Ўлим тўшагида узилай деб ётган қайнона деразага қараб:
- О, шафақни қаранг. Қандай ажойиб-а!...
Куёви:
- Чалғиманг, ойижон. Ўз ишингиз билан шуғулланинг...

Қорни жуда очган меҳмон уй эгасининг ўғлидан секингина сўрабди:
- Сизлар одатда қачон овқатланасизлар!
- Ўзимиз соат бирда, аммо уйда меҳмон бўлса, у кетгунча сабр қиламиз.

«Сомсанинг додаси»

Ҳ.Содиқов чизган расм

ОЛАМ ТУРФА

Итларнинг ҳам ароққа муносабати ёмон

Кечга яқин Италия ресторанларидан бирида «ширин жуфтлар» чао-чао зотли кучукчасини етаклаб кириб келишади.Аёлнинг шу тобда тўртоёқли «дўст»ини бир эркалаб ўпкиси келди. У башарасини ҳали кучукчани тумшуғига яқинлаштиришга улгурмасдан тўрт оёқли пахмоқ унинг лабини тишлаб олди. Афтидан аёлдан тарқалаётган қўланса ҳид унга ёқмаган кўринади. Аёлни касалхонага ётқизишга тўғри келди.

KROSSWORD

(Жавоби келгуси сонда.)
Гулбаҳор АЗИМОВА тузди.

БЎЙИГА: 1. Сув (тожик). 2. Озуқа. 3. Заҳар. 4. Самолёт русуми. 5. Физик олим. 6. Гул нави. 7. Мева (хорижий). 8. Экин майдони. 12. Раҳбар. 13. Бош кийими. 14. Гўзал, нозик. 19. Пишмасдан истеъмол қилинади. 23. Гуручли таом. 27. Бу на гумбаздир эшиги туйнугидин йўқ нишон. 29. Ўтмиш. 32. Корея кароми. 87. Сув йўли. 34. Ошга ҳам солинадиган мева. 40. Зиравор. 41. Ҳафта куни. 44. Иш қуроли. 45. Сабзавот экини. 47. Дон маҳсулоти. 49. Шапалоқ барглли ўсимлик. 51. Хушхўр мева. 52. Оташ. 53. Тонг пайтидаги марварид. 54. Сувда яшовчи жонивор. 55. Темиркон мева. 66. Совға, эҳсон. 67. Мева. 69. Илдам. 71. Керак. 74. Дон. 81. Муз. 82. Самолёт русуми. 79. Туш эмас. 84. Парвоз қил. 85. Эдгар...

ЭНИГА: 6. Авто шаҳар. 9. Мағиз мева. 10. Мой. 11. Сабзавот (тузланган ҳолда ва пиширилган ҳолда тановвул қилинади). 13. Полиз экини. 15. Рангбаранг. 16. Қора сабзавот. 17. Қизил сабзавот. 18. Тоза, шаффоф. 20. Хато, гуноҳ. 21. Жаннат меваси. 22. Дуккакли экин. 24. Таом, емиш. 25. Рўзада оғиз очувчи мева. 26. Туйғу, сезиш. 27. Бошоқли дон. 28. Деҳқон иш қуроли. 30. Майда, кукун. 31. Оби-ҳаёт улашувчи. 33. Дунё томони. 35. Шафтоли нави. 36. Дарахтзор. 37. Кийим қисми. 38. Пардоз ашёси. 39. Ҳимоя қобиғи. 42. Узум нави. 43. Узум, қовун, тарвуз нави. 46. Ёввойи узум. 48. Полиз экини. 49. Пишириб истеъмол қилинадиган полиз экини. 50. Кўкат. 56. Тоза. 57. Майда гуруч. 58. Зиё. 59. Сигарет тури. 60. Полизлардаги байрам. 61. Олма, узум... (умумий аталиши). 62. Нисбатан кам истеъмолдаги сабзавот. 63. Суюқ таом. 64. Дарахт тури. 65. Ҳамиша яшил. 67. Хушбўй ўсимлик. 68. Ичимлик. 70. Қўлбола сув йўли. 72. Жиноят ва ... 73. Эртапишар мева. 75. Дуккакли экин. 76. Қишки мева. 77. Ардоқли хушбўй гул. 78. Илдиз. 80. Сабзавот. 81. Бутун. 83. Вақт, фурсат. 84. Кўкат. 86. Ошхона буюми.

ХАЛҚ ДОНИШМАНДЛИГИ,
КЕКСА АВЛОД ТАЖРИБАСИ,
МАҲАЛЛА ҲАЁТИНИНГ ОЙНАСИ —
MAHALLA
БИЛАН БИРГА БЎЛИНГ!

MAHALLA

Бош муҳаррир: Чори ЛАТИПОВ

Таҳрир ҳайъати:
Шухрат ЖАЛИЛОВ.
Иброҳим РАҲИМ.
Расул РАҲМОНОВ,
(Бош муҳаррир ўринбосари.)
Рустам ҚОСИМОВ.

Масъул котиб:
Аслиддин БЎРИЕВ
Навбатчи:
Саидолим
АБДУРАХМОНОВ
Саҳифаловчи:
Холида ТЎХТАЕВА

Газета таҳририят компьютерида терилди ва саҳифаланди, офсет усулида босилди.
А-2, 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди.
Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41.

Буюртма Г-3037
Топширилди—20.30